

การศึกษาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ค.ศ. 2548

บทคัดย่อ
ของ
สมลักษณ์ ชาวเจริญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2548

สมลักษณ์ ชาวเจริญ (2548). *การศึกษาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4*
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. ทศพร มณีศรีขำ , อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดย
1) ศึกษาระดับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
ด้านส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนและสภาพแวดล้อมในครอบครัวกับแรงจูงใจในการเรียน
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 3) หาคำนำหนักความสำคัญของตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียน
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนนครนายก
วิทยาคม จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2547 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 366 คน ซึ่งได้มาจากการ
สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม
ข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของ
ตนเองในการเรียน แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียนและแบบสอบถามสภาพแวดล้อมใน
ครอบครัว/สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Pearson
Product Moment Correlation Analysis) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple
Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จังหวัดนครนายก อยู่ในระดับปานกลาง
2. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ บรรยากาศในการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน
3. คำนำหนักความสำคัญของตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ 1. ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ 2. ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง 3. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน 4. เพศ และ 5. ระดับชั้นการศึกษา และตัวแปรทั้ง 5 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ได้ร้อยละ 19.80 และเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนนดิบ
(Raw Score)

$$\begin{aligned} \text{แรงจูงใจในการเรียน } (Y') &= 1.956 + 0.098 \text{ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้าน} \\ &\quad \text{ความคาดหวังในผลลัพธ์ } (X_5) \\ &+ 0.085 \text{ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน} \\ &\quad \text{ด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง } (X_4) \\ &+ 0.068 \text{ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน } (X_8) \\ &+ 0.591 \text{ เพศ } (X_1) \\ &+ 0.301 \text{ ระดับชั้นการศึกษา } (X_2) \end{aligned}$$

สมการพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนนมาตรฐาน
(Standard Score)

$$\begin{aligned} \text{แรงจูงใจในการเรียน } (Z'_y) &= 0.225 \text{ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความ} \\ &\quad \text{คาดหวังในผลลัพธ์ } (Z_{x5}) \\ &+ 0.161 \text{ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน} \\ &\quad \text{ด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง } (Z_{x4}) \\ &+ 0.153 \text{ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน } (Z_{x8}) \\ &+ 0.414 \text{ เพศ } (Z_{x1}) \\ &+ 0.121 \text{ ระดับชั้นการศึกษา } (Z_{x2}) \end{aligned}$$

A STUDY OF LEARNING MOTIVATION OF FOURTH-LEVEL-SECONDARY STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

SOMLUK KHAWCHAROEN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2005

Somluk Khawcharoen. (2005). *A study of learning motivation of fourth – level – Secondary students*. Master thesis, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate school, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Asst.Prof.Dr. Totsaworn Maneesrikum, Dr. Rachun Boontima.

The purpose of this research was to study learning motivation of fourth – level – secondary students. The study was conducted in order to accomplish the following objectives. The first was to measure the degree of learning motivation of the students. The secondary objective was to study the relationship between the demographic variables, school environment and family environment variables on the student's learning motivation. The third was to examine the influence of demographic variables , school environment and family environment on the student's learning motivation. The subjects were 366 fourth- level – secondary of Nakhonnayokwitthayakom school in Amphoe Muang in Changwat Nakhonnayok. The research instruments were learning motivation questionnaire, self – efficacy in learning, school environment and family environment questionnaire. The data were analyzed by Pearson product – moment correlation Analysis and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results of the study were as follows :

1. The student's learning motivation of fourth – level – secondary were average.
2. Statistically significant relationships were found between learning motivation and the following variables : Self – efficacy in learning expectancy, Self – efficacy of outcome expectancy , classroom atmosphere , student – student relationships , student – family relationships and parent's expectation.
3. The following variables : student's learning motivation , self – efficacy of outcome expectancy , self – efficacy in learning expectancy , student – student relationships , gender and educational level significantly predicted learning motivation of fourth – level – secondary students at .05 level with 19.80% of variability.

The predicted learning motivation of fourth – level – secondary students by raw score.

$$\begin{aligned} \text{Learning Motivation } (Y) = & 1.956 + 0.098 \text{ self – efficacy of outcome expectancy } (X_5) \\ & + 0.085 \text{ self – efficacy in learning expectancy } (X_4) \\ & + 0.068 \text{ student – student relationships } (X_8) \\ & + 0.591 \text{ gender } (X_1) \\ & + 0.301 \text{ level of education } (X_2) \end{aligned}$$

The predicted learning motivation of fourth – level – secondary students by standard score

$$\begin{aligned} \text{Learning Motivation } (Z'_y) = & 0.225 \text{ self – efficacy of outcome expectancy } (Z_{x5}) \\ & + 0.161 \text{ self – efficacy in learning expectancy } (Z_{x4}) \\ & + 0.153 \text{ student – student relationships } (Z_{x8}) \\ & + 0.414 \text{ gender } (Z_{x1}) \\ & + 0.121 \text{ level of education } (Z_{x2}) \end{aligned}$$

การศึกษาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ปริญญานิพนธ์
ของ
สมลักษณ์ ชาวเจริญ

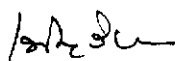
เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาบัตร
เรื่อง

การศึกษาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ของ
นางสาวสมลักษณ์ ขาวเจริญ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

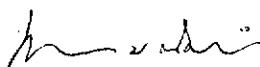

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

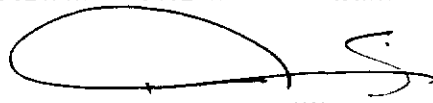
วันที่.....๙๐.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

คณะกรรมการสอบปริญญาบัตร

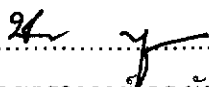
..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

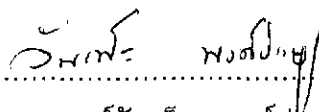
..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทา สุรักษา)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทสำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา กรรมการควบคุมปริญญาโท ที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องให้ถูกต้อง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และ อาจารย์ ดร. พาสนา จุฬรัตน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุรักษา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร ที่กรุณาให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และเป็นกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญาโท

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ต่างๆ และคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณ ผู้บริหาร คณะครู อาจารย์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียน นครนายกวิทยาคม จังหวัดนครนายก ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการวิจัยครั้งนี้ และคณะครู อาจารย์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนนวมราชานุสรณ์ จังหวัดนครนายก ที่ให้ความร่วมมือในการหาคุณภาพเครื่องมือ (try-out)

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณครอบครัว พี่และเพื่อนๆ ที่ช่วยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เหมาะสมแก่ผู้วิจัยจนสามารถทำให้ปริญญาโทฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

สมลักษณ์ ชาวเจริญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมติฐานในการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน	10
ความหมายของแรงจูงใจ	10
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ	10
ประเภทของแรงจูงใจ	13
ลักษณะบุคคลที่มีแรงจูงใจ	16
การสร้างแรงจูงใจในการเรียน	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านส่วนตัว	24
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน	35
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัว	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	41
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	70
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	70
สมมติฐานของการวิจัย.....	70
วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
อภิปรายผล.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	81
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	81
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย.....	81
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก.....	90
ภาคผนวก ก.....	91
ภาคผนวก ข.....	99
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	121

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นการศึกษา.....	42
2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อม ในการเรียนและด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัว.....	57
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4.....	59
4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อม ในการเรียนและด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัว.....	62
5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อม ในการเรียนและด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัวกับแรงจูงใจในการเรียนของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4.....	64
6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4.....	66
7 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4.....	67
8 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามแรงจูงใจ ในการเรียน.....	95
9 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามความเชื่อ ในความสามารถของตนเองในการเรียน.....	96
10 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถาม สภาพแวดล้อมในการเรียน.....	97
11 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถาม สภาพแวดล้อมในครอบครัว.....	98
12 สถิติพื้นฐานของความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน สภาพแวดล้อมในการเรียนและสภาพแวดล้อมในครอบครัว.....	115

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม ปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคล และอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม	26
3 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในความสามารถกับพฤติกรรมและผลลัพธ์.....	28
4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและ ความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น	28

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าก็ต้องอาศัย คนที่ได้รับการพัฒนาในด้านสติปัญญา ความสามารถและจริยธรรม หรือคุณธรรมประจำตนเป็น สำคัญ การศึกษาในความหมายที่แท้จริงนั้นเป็นเรื่องของการพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์ให้สูงขึ้น พร้อมกับการพัฒนาจิตใจ เมื่อมนุษย์ได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นจากการศึกษา ก็จะส่งผลให้สังคมส่วน รวมดีขึ้น และยังเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ ปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 6)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 1) กำหนดให้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข ดังกระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2543 : 87) ว่า การศึกษาเป็นการสร้างและการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน พอเหมาะกันทุกๆ ด้าน สังคม และบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของชาติ และ พัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด การจัดการศึกษาให้เป็นไปตามหลักการ จุดหมายและ มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สถานศึกษา ต้องจัดทำหลักสูตรเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับช่วงชั้น ซึ่งมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน ออกไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 9-10) นักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 และการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นช่วงที่เป็นการวาง รากฐานความรู้ที่จะนำไปศึกษาต่อในระดับสูงและสำหรับจะออกไปประกอบอาชีพ จึงควรมุ่งเน้นเพิ่ม พูนความรู้ และทักษะเฉพาะด้าน มุ่งปลูกฝังความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิทยาการและ เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาและการ ประกอบอาชีพ มุ่งมั่นพัฒนาตนเองและประเทศชาติตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้ บริการชุมชนในด้านต่างๆ

จากสภาพการณ์ทางการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539 : 88) ได้กล่าวถึงปัญหาที่พบเกี่ยวกับตัวผู้เรียน คือ ขาดแรงจูงใจ ขาดความสนใจ ขาดความ กระตือรือร้นในการเรียนเท่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากสาเหตุที่ผู้เรียนขาดความรู้ ความเข้าใจถึง ประโยชน์ของการเรียนรู้ต่อตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับที่ ทศพร อันสงคราม (2545 : 4) ที่พบว่า ปัญหาของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนจะรู้สึกท้อแท้ เบื่อหน่าย ไม่มีแรงจูงใจใน การเรียน ไม่มีความพยายาม ขาดความกระตือรือร้น ไม่มีเป้าหมายในการเรียน และไม่เห็นความ

สำคัญของการเรียนและการสอบ นอกจากนี้ ปัญหาการจัดการศึกษาที่ครูผู้สอนประสบอยู่ คือ พฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน เกิดจากการไม่ตั้งใจเรียน พุดคุยกันในห้องเรียน ขาดการวางแผนในการเรียน ไม่ส่งงานตามกำหนด ซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้รบกวนการดำเนินการสอนของครู ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนไม่สามารถดำเนินไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ตลอดจนนักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเท่าที่ควร (จำรูญ เทียมธรรม. 2546 : 1-2)

ฉะนั้นการพัฒนาผู้เรียนจึงนับได้ว่ามีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างมาก ซึ่งการจะประสบความสำเร็จในการเรียนได้นั้น นอกเหนือจากปัจจัยทางด้านสติปัญญาแล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น แรงจูงใจในการเรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ระบบการศึกษาความสามารถของผู้สอน ภูมิหลังทางครอบครัว เจตคติต่อการเรียน โดยเฉพาะแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมต่างๆ กันและยังทำให้เกิดความพร้อมที่จะทำใ้บุคคลเต็มอกเต็มใจที่จะเรียนและเป็นแรงผลักดันให้บุคคลมีสถานะที่สูงขึ้น มีความรับผิดชอบ มีความต้องการความสำเร็จสูง โดยเฉพาะความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Need for achievement) เป็นแรงขับเพื่อที่จะทำให้งานที่กระทำประสบความสำเร็จดีที่สุด เป็นแรงขับเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จหรือเป็นแรงจูงใจกระทำให้มีคุณค่า มีประสิทธิภาพสูงกว่า และประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย (จำรูญ เทียมธรรม. 2546 : 3)

ดังนั้นการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่าย ทั้งตัวผู้เรียนเอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะการที่จะประสบความสำเร็จทางการเรียน ไม่เพียงแต่ต้องการความรู้และทักษะต่างๆ เท่านั้น แต่จำเป็นต้องอาศัยแรงจูงใจในการเรียน ดังที่ สมพร พรหมจรรย์ (2540 : 5) ได้สรุปว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจในการเรียนสูงนั้นจะมีความทะเยอทะยานทางการเรียน มีการพึ่งตนเองทางการเรียน มีความกระตือรือร้นทางการเรียน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีการวางแผนทางการเรียน และตั้งที่อิวาน (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541 : 58 ; อ้างอิงจาก Evans. 1989) กล่าวว่าความเชื่อในความสามารถของตนเอง มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการกระทำสิ่งต่างๆ ของบุคคล หากบุคคลใดมีความเชื่อในความสามารถของตนเองก็จะกระทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความอดทน อุตสาหะไม่ท้อถอย เพราะฉะนั้นการที่นักเรียนมีความเชื่อในความสามารถของตนเองสูงแล้ว ก็จะมีความมั่นใจในความสามารถของตนเองในการเรียน และสามารถเรียนอย่างมีความสุขได้

การเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ผู้สอน ผู้เรียนและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะเป็นผู้กำหนดบรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนการสอน คุณลักษณะของครูผู้สอนที่จะส่งเสริมการเรียนรู้อให้เป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพมีหลายประการ เช่น มีความรู้ในเรื่องที่สอนดี มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนและมีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน ส่วนผู้เรียนควรจะมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน หมั่นศึกษาหาความรู้ นอกจากนี้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจะต้องเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศทางการเรียนให้มีคุณค่าและมีประสิทธิภาพ (พิไลลักษณ์ อ่อนละมุล. 2546 : 37) และสำรวย ประไพศรีศรี (2544 : 79) ได้ศึกษาตัวแปร

ที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียน พบว่า สภาพแวดล้อมในการเรียนนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกและส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเรียน ซึ่งปัจจัยอีกประการหนึ่งที่นักการศึกษาได้เสนอแนะก็คือ การสร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นไปในทางการเสริมสร้างแรงจูงใจ และให้นักเรียนมีโอกาสรู้ความสามารถและความสนใจของตนเอง เมื่อนักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนแล้วย่อมมีความมานะพยายามที่จะเรียนให้ดีที่สุด ตามศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ (จำรูญ เทียมธรรม, 2546 : 2) ดังนั้น ห้องเรียนที่มีบรรยากาศอบอุ่น ราบรื่น ทุกคนมีความจริงใจต่อกันและกัน และต่างคนต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนและครูต่างก็มีความสุข นักเรียนทุกคนเคารพกฎเกณฑ์และระเบียบของห้องเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเป็นความสัมพันธ์ที่ต่างก็ไว้วางใจซึ่งกันและกัน นักเรียนทุกคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกันในเรื่องการเรียน (พิไลลักษณ์ อ่อนละมุล, 2546 : 67) ซึ่งล้วนแล้วส่งผลให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนด้วยกันทั้งสิ้น

ส่วนตัวแปรทางด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัวก็มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเรียนด้วยเช่นกัน ดังที่ ปรภายทิพย์ พิชัย (2539 : 78) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง พบว่า สัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541 : 116-117) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตส่วนมากจะมาจากครอบครัวที่มีบิดามารดาที่มีทัศนคติที่ดีต่อลูก และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดให้ความรักความอบอุ่น และช่วยเหลือในยามที่ต้องการ เด็กย่อมมีสุขภาพจิตที่ดี การที่ไม่มีปัญหาทางบ้านจะทำให้นักเรียนเรียนได้อย่างเต็มที่ และยังได้รับการสนับสนุนจากทางบ้าน เช่น การให้คำแนะนำเวลาที่มีปัญหาในการเรียน แนะนำเทคนิคต่างๆ ในการเรียน (พิไลลักษณ์ อ่อนละมุล, 2546 : 2)

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น การพัฒนาผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในการเรียนรู้อาจเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมาก นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความสนใจในการศึกษาค้นคว้า หาเทคนิคและวิธีการสร้างแรงจูงใจในการเรียนมาใช้ในการเรียนการสอน เพราะจะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางด้านการศึกษา กระตุ้นให้นักเรียนนำศักยภาพที่มีทั้งหมดมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีความสนใจ มีแรงจูงใจ มีวินัย มีความตั้งใจ รู้จักบริหารเวลาเรียน มีสมาธิในการเรียน รู้จักใช้สื่อต่างๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนและการเตรียมตัวสอบ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร ฉัตรศุกกุล, 2543 : 9)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาถึงแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จังหวัดนครนายก เพื่อจะได้ทราบถึงแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน และทราบว่า มีตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์ และส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน และยังเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

กับการศึกษา ที่จะหาแนวทางในการสร้างเสริมแรงจูงใจในการเรียนให้กับนักเรียน และยังเป็น ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย X

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัวกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
3. เพื่อหาคำแนะนำถึงความสำคัญของตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ความสำคัญของการวิจัย X

ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จังหวัดนครนายก และทราบว่ามีความสัมพันธ์ และส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน และยังเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้ปกครองที่จะหาแนวทางในการสร้างเสริมแรงจูงใจในการเรียนให้กับนักเรียน และยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จังหวัดนครนายก จำนวน 1,137 คน เป็นชาย 481 คน หญิง 656 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จำนวน 366 คน เป็นชาย 154 คน หญิง 212 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพยากรณ์ คือ
 - 1.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่
 - 1.1.1 เพศ
 - 1.1.2 ระดับชั้นการศึกษา

- 1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.1.4 ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน
- 1.2 ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน
 - 1.2.1 บรรยากาศในการเรียนการสอน
 - 1.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 - 1.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- 1.3 ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัว
 - 1.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
 - 1.3.2 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน
- 2. ตัวแปรเกณฑ์ คือ แรงจูงใจในการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ตัวแปรด้านส่วนตัว หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียน ได้แก่ เพศ ระดับชั้น การศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 เพศ หมายถึง เพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง

1.2 ระดับชั้นการศึกษา หมายถึง ชั้นการศึกษาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถทางด้านการเรียนของนักเรียนโดยพิจารณาจากผลคะแนนเฉลี่ยสะสมจากผลการเรียนตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 จนถึงภาคเรียนปัจจุบัน

1.4 ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน หมายถึง ความมั่นใจในความสามารถของตนเอง ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน ดังนี้

1.4.1 ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (Efficacy Expectancy) หมายถึง ความมั่นใจที่คาดว่าจะมีความสามารถในการเรียนให้ประสบความสำเร็จได้

1.4.2 ความคาดหวังในผลลัพธ์ (Outcome Expectancy) หมายถึง ความมั่นใจในการประเมินผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นภายหลังการเรียนของตนเองได้ตามความเป็นจริง

2. ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน ได้แก่ บรรยากาศในการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.1 บรรยากาศในการเรียนการสอน หมายถึง วิธีการสอนของครู การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน สื่อและอุปกรณ์การเรียน

2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติตนของครูที่มีต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาทางด้านการเรียน ความห่วงใย เอาใจใส่ ตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียน และการปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อครู ได้แก่ การแสดงความเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู ขอคำปรึกษาและคำแนะนำเมื่อมีปัญหาด้านการเรียน

2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้านการเรียน ความห่วงใย ความใกล้ชิดสนิทสนม และการทำกิจกรรมร่วมกัน

3. ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมในครอบครัว การแสดงออกของผู้ปกครองที่มีต่อตนเองที่แสดงให้เห็นว่า บิดามารดา หรือผู้ปกครองให้ความสนใจเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังที่มีต่อตัวนักเรียนในเรื่องการเรียน

3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การให้ความรักความเข้าใจ การอบรมสั่งสอนอย่างมีเหตุผล การพูดคุยให้คำปรึกษาแนะนำเมื่อเวลานักเรียนมีปัญหา การให้ความสนใจเรื่องการเรียนของนักเรียน และการให้การสนับสนุนด้านการเรียน

3.2 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ปกครองคาดหวังต่อตัวนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความสามารถด้านการเรียน การประสบความสำเร็จในการเรียน

4. แรงจูงใจในการเรียน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความพยายามที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ มีความพร้อมในการเรียน และได้ใช้ความสามารถในการเรียนของตนเองได้อย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

4.1 การวางแผนในการเรียน ได้แก่ การวางแผนการเรียนได้อย่างมีระบบ การเตรียมตัวให้พร้อมในการเรียนและการสอบ

4.2 การพึ่งตนเองในการเรียน ได้แก่ ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ทบทวนตำราเรียนด้วยตนเองอยู่เสมอ ทำงานที่ได้มอบหมายด้วยตนเอง

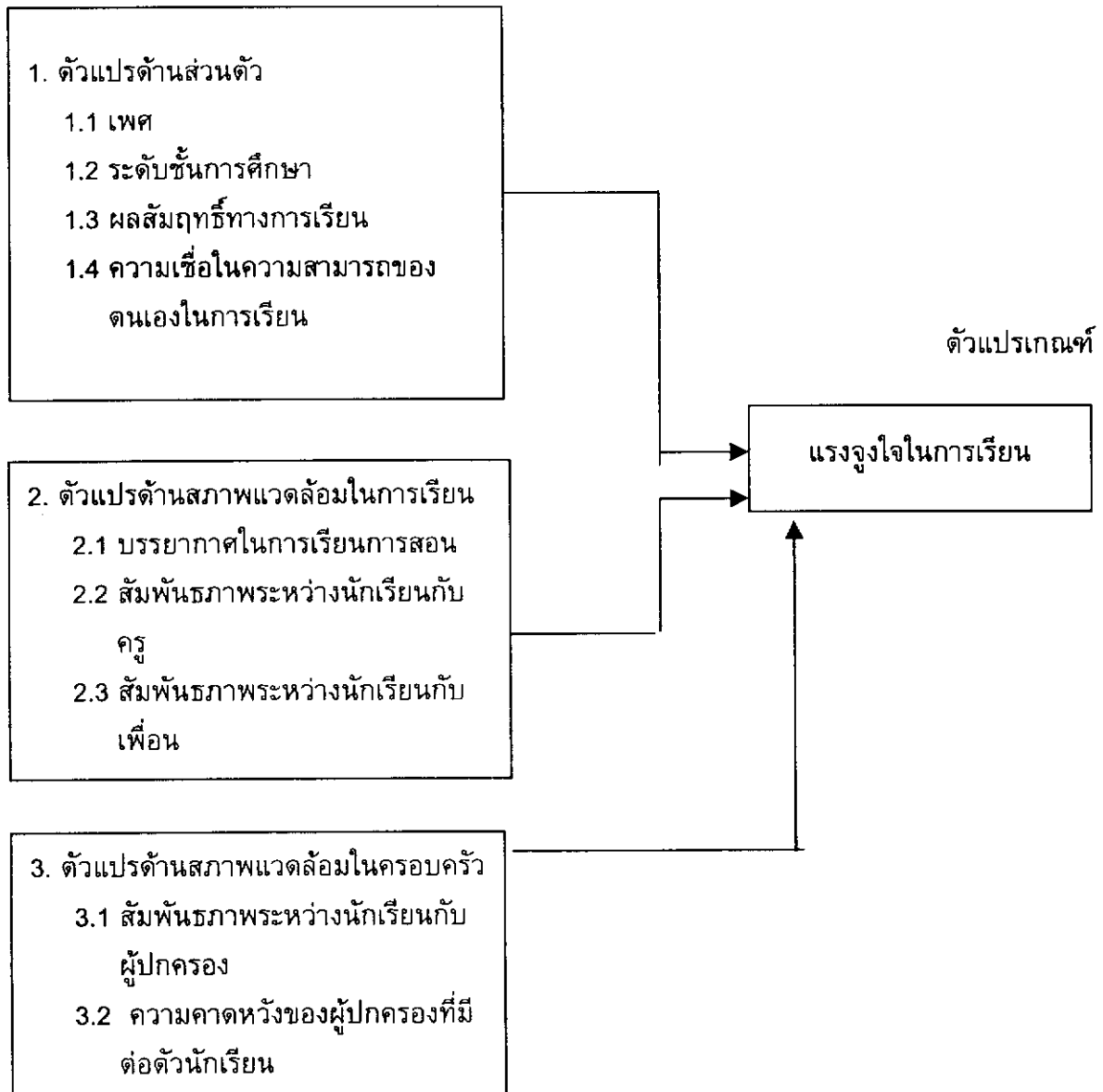
4.3 ความกระตือรือร้นในการเรียน ได้แก่ การตั้งใจเรียน ทุ่มเทให้กับการเรียน

4.4 การตั้งเป้าหมายในการเรียน ได้แก่ มุ่งมั่นในการเรียน มีความคาดหวังในผล การเรียนของตนเอง

5. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จังหวัดนครนายก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรพยากรณ์

สมมติฐานการวิจัย X

1. ตัวแปรด้านส่วนตัว ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียน
2. มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัว ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน
 - 1.1 ความหมายของแรงจูงใจ
 - 1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ
 - 1.3 ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจ
 - 1.4 การสร้างแรงจูงใจในการเรียน
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านส่วนตัว
 - 2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ
 - 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นการศึกษา
 - 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัว

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน

1.1 ความหมายของแรงจูงใจ

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า แรงจูงใจไว้ดังนี้ คือ

อาร์ พันธ์มณี (2542 : 179) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง ภาวะใดๆ ก็ตามที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา

วรวรรณ ลิ้มอักษร (2543 : 120) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง การกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมด้วยความเต็มใจ เมื่อมีการกระทำหรือได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแล้ว ก็จะได้รับสิ่งตอบแทนตามที่บุคคลต้องการ

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544 : 156) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่น่าพอใจหรือสิ่งชักนำให้บุคคลเกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ

พวงเพชร วัชรอยู่ (2545 : 187) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า หมายถึง สิ่งใดๆ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมหรือการกระทำขึ้น (Whatever causes activity)

ราตรี กลิ่นประทุม (2545 : 9) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง กระบวนการที่เป็นเหตุหรือสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อสนองความต้องการของตนเอง

★ กล่าวโดยสรุป แรงจูงใจ หมายถึงกระบวนการที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดความพยายาม เกิดความพร้อม ความพอใจที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีแรงจูงใจ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1.2.1 ทฤษฎีแรงจูงใจของแมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961 : 100-110) ได้เสนอแนวคิดว่ามีแรงจูงใจอยู่ 3 ประการ คือ

1. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Need for achievement) เป็นแรงขับเพื่อที่จะทำให้งานที่กระทำประสบผลสำเร็จดีที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐาน เป็นแรงขับเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ หรือเป็นแรงจูงใจที่กระทำให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ดีกว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่า และประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

2. ความต้องการความรักและความผูกพัน (Need for affiliation) เป็นความปรารถนาที่จะส่งเสริมและรักษาสัมพันธ์ภาพอันอบอุ่นเพื่อความเป็นมิตรกับผู้อื่น คล้ายกับความต้องการทางสังคมของมาสโลว์

3. ความต้องการมีอำนาจ (Need for power) เป็นความต้องการที่จะทำให้อื่นมีความประพุดติหรือมีพฤติกรรมตามที่ต้องการ หรือต้องการที่จะมีอำนาจในการบังคับบัญชาและอิทธิพลเหนือผู้อื่น

นอกจากนี้ แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961 : 402) กล่าวถึง ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจสูงไว้ดังนี้

1. กล้าเสี่ยงพอสมควร ผู้ที่มีแรงจูงใจสูงจะมีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยว ไม่พอใจทำสิ่งที่ง่าย ๆ ซึ่งไม่ต้องใช้ความพยายาม หากแต่เลือกทำสิ่งที่ยากเหมาะสมกับความสามารถของตน และทำในสิ่งที่ยากได้สำเร็จทำให้ตนได้รับความพอใจ

2. ความกระตือรือร้น ผู้ที่มีแรงจูงใจสูงจะมีการมานะพากเพียรต่อสิ่งที่ท้าทาย ยึดความสามารถของตนเอง เป็นงานที่ต้องใช้สมองคิดและจะทำให้ตนเองเกิดความรู้สึกได้ว่าทำงานสำเร็จลุล่วงไปได้

3. ความรับผิดชอบต่องานเอง ผู้ที่มีแรงจูงใจสูง จะพยายามทำงานให้สำเร็จเพื่อความพึงพอใจของตนเอง มิใช่หวังให้คนอื่นยกย่อง ต้องการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ไม่ชอบให้ผู้อื่นมาบงการว่าตนเองควรจะทำอย่างนั้นอย่างนี้

4. ต้องการทราบแน่ชัดในการตัดสินใจ ผู้ที่มีแรงจูงใจสูงจะติดตามผลการกระทำของตนว่ามีผลอย่างไร และเมื่อทราบผลการตัดสินใจแล้วยังพยายามทำให้ดีกว่าเดิมอีก

5. คาดการณ์ล่วงหน้า ผู้ที่มีแรงจูงใจสูงจะเป็นผู้ที่มีการวางแผนระยะยาว เพราะเล็งเห็นการณ์ไกลกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจต่ำ

1.2.2 ทฤษฎีแรงจูงใจของแอทคินสัน

แอทคินสัน (จิราภรณ์ กุณสิทธิ์, 2541 : 37 ; อ้างอิงจาก Atkinson, 1964 : 247) กล่าวว่า แรงจูงใจ คือ สภาพที่แฝงอยู่ในตัวบุคคลจนกว่าจะถูกกระตุ้นจากตัวชี้แนะในสภาพแวดล้อม ทำให้เขาเกิดความคาดหวังขึ้น บุคคลจึงประเมินการกระทำของเขากับมาตรฐานความดีเลิศ และผลการกระทำของเขาจะออกมาว่าเขาประสบความสำเร็จหรือประสบความสำเร็จล้มเหลว ดังนั้น ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จไม่ได้ขึ้นอยู่กับทุกสถานการณ์ แต่จะเกิดในสถานการณ์ที่รับรู้ว่าการกระทำจะถูกนำไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานอันดีเลิศบางอย่าง ซึ่งจะไปกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้ออกมาเป็นการกระทำ นอกจากนี้ แอทคินสัน ยังเสนอว่าการเปลี่ยนแปลงการคาดหวังโอกาสของความสำเร็จทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจ ความคาดหวังของบุคคลจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลนั้นทำงานตามเป้าหมาย และทำให้บุคคลประสบความสำเร็จหรือความสำเร็จล้มเหลวในเป้าหมายนั้น และหากบุคคลนั้นมีความคาดหวังสูงจะทำให้ความตั้งใจในการทำงานเพิ่มสูงขึ้นด้วย

1.2.3 ทฤษฎีสัญชาตญาณ (Instinctual Theory)

อาร์ พันธัมณี (2542 : 184) กล่าวว่า สัญชาตญาณเป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่กำเนิด ซึ่งทำให้บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ โดยไม่จำเป็นจะต้องมีการเรียนรู้ เช่น เมื่อแรกคลอด ทารกจะสามารถตอบสนองต่ออาหาร น้ำ ความรู้สึกร้อน หนาว ความรู้สึกเจ็บปวดได้ เป็นต้น ลักษณะของสัญชาตญาณซึ่งเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดนี้ จึงเป็นปฏิกิริยาที่มีผลต่อแรงจูงใจให้บุคคลได้กระทำพฤติกรรมต่างๆ

ลักษณะของสัญชาตญาณมีหลายประเภท คือ

1. สัญชาตญาณเกี่ยวกับการดำรงชีวิต นั่นคือ เมื่อร่างกายอยู่ในสภาวะที่ไม่สมดุล ความไม่สมดุลทางด้านร่างกายจะเป็นตัวเร้า หรือเป็นแรงจูงใจให้ร่างกายได้มีการแสดงพฤติกรรมต่างๆ เกิดขึ้น เพื่อให้ร่างกายอยู่ในสภาวะที่สมดุล อันเป็นผลทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ เช่น เมื่อเกิดความหิวจะต้องรับประทานอาหาร เมื่อเกิดความกระหายต้องดื่มน้ำ หรือเมื่อเกิดความรู้สึกเกรงกลัวว่าคนอื่นจะมาทำร้ายตน จึงทำให้ต้องทำร้ายผู้อื่นก่อนที่จะทำร้ายตน ฯลฯ ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นสัญชาตญาณสำหรับการดำรงชีวิตอยู่

2. สัญชาตญาณเกี่ยวกับความตาย โดยทั่วไปแล้ว บุคคลมักจะให้ความสนใจในเรื่องเกี่ยวกับความตาย เกรงกลัวว่าตนจะถึงแก่ความตาย ดังนั้นทำให้สนใจในสุขภาพอนามัยของตนเอง ไปหาแพทย์เพื่อทำการตรวจรักษา

3. สัญชาตญาณทางสังคม เมื่อบุคคลมีอายุเพิ่มมากขึ้นย่อมจะมีการเรียนรู้และประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ทำให้บุคคลได้รับการเรียนรู้และมีการลอกเลียนแบบสภาพแวดล้อมจากประสบการณ์ตามสภาพสังคมของแต่ละแห่ง ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูจากสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมแต่ละแห่งนั้น จะมีการถ่ายทอดสืบเนื่องกันมาและจะต้องมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล ผลก็คือ ทำให้สัญชาตญาณทางสังคมของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันออกไป

1.2.4 ทฤษฎีแรงขับ (Drive Theories)

โดยปกติแล้ว พฤติกรรมและการกระทำต่างๆ ของบุคคลนั้น ๆ จะมีส่วนที่สัมพันธ์กับแรงขับภายในของแต่ละบุคคล แรงขับนั้นเป็นภาวะความตึงเครียดทางร่างกาย เป็นตัวกลางที่ทำให้ร่างกายได้มีการแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อขจัดความเครียดนั้นออกไป แรงขับจึงมีลักษณะสำคัญ 2 ลักษณะ คือ แรงขับภายในหรือแรงขับปฐมภูมิ เป็นแรงขับที่เกิดจากความต้องการของร่างกาย และแรงขับภายนอกหรือแรงขับทุติยภูมิ เป็นแรงขับที่เกิดจากความต้องการทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะมีผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์และการเรียนรู้ที่สะสมไว้ในแต่ละบุคคล

1.2.5 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Theory of Need Gratification)

อารี พันธ์มณี (2542 : 187) กล่าวว่า ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนจะต้องมีความต้องการที่จะแสวงหาสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของบุคคลมีหลายอย่าง ตั้งแต่ความต้องการขั้นต่ำถึงความต้องการขั้นสูง ซึ่งมนุษย์จะต้องมีการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานก่อน จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการขั้นสูงๆ ต่อไปได้

ลักษณะความต้องการตามหลักการของมาสโลว์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางสรีระ (Basic Physiological Need) ความต้องการด้านสรีระนี้เป็นความต้องการพื้นฐานที่สำคัญที่สุดทางด้านดำรงชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ และอุณหภูมิ การหลับนอน การขับถ่าย เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Need) คือ ความต้องการความปลอดภัยมั่นคง ซึ่งได้แก่ ความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย ความเป็นปึกแผ่น ความต้องการการคุ้มครอง ความรู้สึกปลอดภัยจากการคุกคาม ปลอดภัยจากความวิตกกังวล ตลอดจนการหลีกเลี่ยงอันตรายหรือความเจ็บปวดต่างๆ

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Need) คือ ความต้องการความรักอยากให้ตนเป็นที่รัก ยอมรับจากกลุ่ม โดยปกติแล้วบุคคลมักจะอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น จึงต้องการความรักและต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มให้ยอมรับตนเอง เช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มสังคม กลุ่มการทำงาน เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self – Esteem Need) คือ ความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องตน เป็นความปรารถนาของบุคคลที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ขึ้นเป็นอันมาก

ขั้นที่ 5 ความต้องการที่จะบรรลุถึงความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง (Self – Actualization Need) คือ ความต้องการสูงสุดของบุคคลที่บุคคลจะต้องพยายามกระทำการต่างๆ ตามความเหมาะสม และความสามารถของตน

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจของมนุษย์ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า มนุษย์มีแรงจูงใจ หรือความต้องการที่แตกต่างกันออกไป และเป็นความต้องการที่ไม่สิ้นสุด ซึ่งหากบุคคลใดมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า ก็ย่อมทำให้เกิดความเข้มข้นของแรงจูงใจที่อยากจะกระทำการต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ และสามารถที่จะกระทำการต่างๆ เหล่านั้น ให้ประสบความสำเร็จได้โดยง่าย ดังนั้นแรงจูงใจในการกระทำการต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จนั้น อาจเกิดจากสาเหตุสำคัญหลายๆ ประการ ไม่ว่าจะเป็น ลักษณะของตัวบุคคลนั่นเอง ธรรมชาติของความต้องการ เป็นต้น

1.3 ประเภทของแรงจูงใจ

อิลการ์ด (กาญจนา พันธุ์เยี่ยม, 2546 : 10 ; อ้างอิงจาก Hilgard, 1962 : 321-322) แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจเพื่อการอยู่รอด (The Survival Motivation) หมายถึง ความต้องการทางกาย (Physiological Needs) ซึ่งเป็นสิ่งที่ขาดเสียไม่ได้ เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการน้ำ ความต้องการอุณหภูมิที่พอเหมาะ ความต้องการการพักผ่อน และความต้องการทำกิจกรรม

2. แรงจูงใจทางสังคม (The Social Motive) หมายถึง แรงจูงใจอันเกิดจากความต้องการทางสังคม (Social Needs) ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการตำแหน่งในสังคม ความต้องการทางเพศ ความต้องการเหล่านี้ กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจให้คนเรากระทำพฤติกรรมทางสังคม (Social Behavior)

3. แรงจูงใจในการอวดตน (Ego- Integrative Motives) หมายถึง แรงจูงใจอันเกิดจากความสำเร็จ (Need for Success fulness) ความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ ความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ ความต้องการในการสร้างและประดิษฐ์เพื่อให้เกิดความรู้สึกนับถือตนเอง (Self Recept) ซึ่งจะเป็นทางให้บุคคลสามารถหลีกเลี่ยงจากการมีปมด้อย และความรู้สึกตนเองไม่มีค่า

ส่วนแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจนั้นก็เพื่อบุคคลจะได้เป็นที่น่านิยมนกย่องจากคนอื่นในสังคม

ถวิล เกื้อกุลวงศ์ (2528 : 94-114) แบ่งแรงจูงใจ ตามลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. แรงจูงใจด้านความมั่นคง มักอยู่ในรูปของจิตสำนึกโดยจะเห็นได้จากการที่มนุษย์มีความต้องการความปลอดภัย ส่วนความมั่นคงในรูปของจิตสำนึกนั้นเป็นสิ่งที่ได้พัฒนามาตั้งแต่เกิด โดยการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดที่จะทำให้เป็นคนที่มีจิตใจมั่นคงหรืออ่อนแอ

2. แรงจูงใจด้านสังคม เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงต้องมีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการอยู่ร่วมกัน เพื่อจะได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และได้รับการยกย่อง การที่บุคคลติดต่อสัมพันธ์กันนั้นมีใช้เพื่อมิตรภาพเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับศรัทธาและเชื่อถือได้

3. แรงจูงใจด้านชื่อเสียง แรงจูงใจด้านชื่อเสียงมีมากขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมในระดับชนชั้นกลาง ความต้องการด้านชื่อเสียงเป็นการกำหนดขีดจำกัดของบุคคลอย่างหนึ่ง บุคคลบางคนจะมีความพึงพอใจกับชื่อเสียงในระดับเพื่อนหรือชุมชน แต่บางคนก็อาจจะแสวงหาชื่อเสียงในระดับชาติ

4. แรงจูงใจด้านอำนาจ อำนาจถือเป็นศักยภาพแห่งอิทธิพลของบุคคล โดยแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ อำนาจตามตำแหน่ง และอำนาจส่วนตัว เช่น การที่บุคคลสามารถทำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามเพราะตำแหน่งหน้าที่ได้นั้นแสดงว่า บุคคลนั้นเป็นผู้มีอำนาจตามตำแหน่งส่วนบุคคลซึ่งมีอิทธิพลโดยบุคลิกภาพและพฤติกรรม แสดงว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีอำนาจส่วนตัวแต่มีบุคคลบางคน สามารถเป็นเจ้าของอำนาจทั้งสองประเภทได้ คือทั้งอำนาจตำแหน่งและอำนาจส่วนตัว

5. แรงจูงใจในด้านความสามารถ ความสามารถหมายถึง การควบคุมองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมทั้งกายภาพและสังคม ความรู้สึกด้านความสามารถนี้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด กับมโนทัศน์ด้านความคาดหวัง บุคคลจะมีความสามารถหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสำเร็จ และความล้มเหลวในอดีต ถ้าความสำเร็จอยู่เหนือความล้มเหลวแล้ว ความรู้สึกด้านความสามารถมีแนวโน้มสูง ทำให้บุคคลมองโลกในแง่บวก และมองสถานการณ์ต่างๆ ว่าเป็นสิ่งท้าทาย น่าสนใจ และสามารถเอาชนะได้ แต่ถ้าความล้มเหลวอยู่เหนือความสำเร็จแล้วจะทำให้บุคคลมองโลกในแง่ลบ และบุคคลที่มีความรู้สึกด้อยจะไม่มีเหตุจูงใจที่จะแสวงหาการทำทหายใหม่ๆ หรือทำการเสี่ยง

6. แรงจูงใจด้านความสำเร็จ เป็นแรงจูงใจที่เด่นชัดของมนุษย์ ซึ่งสามารถแยกออกจากความต้องการด้านอื่นๆ ลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคลที่มีแรงจูงใจด้านความสำเร็จ คือ มีความพอใจในความสำเร็จส่วนตัวมากกว่ารางวัลของความสำเร็จ ความสำเร็จที่ได้รับ มีค่ามากกว่าผลตอบแทนและคำยกย่องสรรเสริญ บุคคลประเภทนี้จะมีความก้าวหน้าในการทำงาน และจะเป็นผู้สร้างสรรค์งานให้สำเร็จ

7. แรงจูงใจด้านตัวเงิน เงินเป็นแรงจูงใจที่สลับซับซ้อน และสัมพันธ์กับความต้องการทุกประเภท ทุกระดับ คุณลักษณะที่เด่นและสำคัญที่สุดของเงินก็คือ เป็นตัวแทนในการแลกเปลี่ยน

สิ่งที่เงินสามารถซื้อได้นั้นไม่ใช่ตัวเงินโดยตรงแต่เป็นคุณค่าของเงิน ตัวเงินนั้นไม่ได้มีความสำคัญ แต่เป็นตัวแทนของความต้องการใดๆ ที่บุคคลต้องการให้เป็นตัวแทน

วรรณิ ลิ้มอักษร (2543 : 125) กล่าวว่า นักจิตวิทยาได้จำแนกแรงจูงใจออกเป็น 2 ชนิด ใหญ่ๆ ดังนี้

1. แรงจูงใจทางสรีระ (Physiological Motives) หรือ แรงจูงใจปฐมภูมิ (Primary Motive) แรงจูงใจชนิดนี้มีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการมีชีวิตรอดของสิ่งมีชีวิต ทั้งมนุษย์ และสัตว์ เป็นแรงจูงใจที่มีพื้นฐานมาจากความต้องการทางด้านร่างกาย ไม่ต้องเรียนรู้มีในมนุษย์ และสัตว์ไม่แตกต่างกัน ความต้องการที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจทางสรีระ ได้แก่ ความต้องการน้ำ ความต้องการอากาศ ความต้องการอาหาร ความต้องการการพักผ่อน ความต้องการ อุณหภูมิที่เหมาะสม ความต้องการกำจัดของเสียออกจากร่างกาย และความต้องการทางเพศ

2. แรงจูงใจทางจิตวิทยา หรือแรงจูงใจทางสังคม (Psychological motive or social motive) หรือแรงจูงใจทุติยภูมิ (Secondary motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้และมีการพัฒนาต่อเนื่องกันมาโดยตลอดจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น มีการติดต่อกับบุคคลต่างๆ ทั้งสมาชิกภายในครอบครัว ในโรงเรียน และในสังคม เป็นต้น เมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้นก็จะมีแรงจูงใจชนิดนี้มากขึ้นตามไปด้วย

ความต้องการที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจทางจิตวิทยาหรือแรงจูงใจทางสังคม ได้แก่

- ความต้องการความรัก ทุกคนต้องการที่จะได้รักและถูกรัก จะเป็นความรักด้วยกาย วาจา หรือใจก็ได้

- ความต้องการเป็นอิสระ ความต้องการชนิดนี้ปรากฏให้เห็นตั้งแต่บุคคลยังอยู่ในวัยเด็ก เมื่อเจริญเติบโตเข้าสู่วัยรุ่น ก็จะมีความต้องการเป็นอิสระมากขึ้น ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นเชื่อว่าความเป็นอิสระแสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่ขึ้นเอง และถ้าได้รับการเล็งดูและฝึกความเป็นอิสระมาอย่างถูกต้องตั้งแต่วัยเด็ก บุคคลนั้นก็จะมี ความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความรับผิดชอบจากการกระทำของตนเองสูงด้วย

- ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง บุคคลใดที่มีชื่อเสียงในสังคมย่อมส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมด้วย เมื่อจะทำการใดๆ ก็จะได้รับ การสนับสนุนหรือได้รับความไว้วางใจจากบุคคลรอบข้างด้วย

- ความต้องการยอมรับจากเพื่อน มนุษย์เป็นสัตว์สังคมจำเป็นที่จะต้อง มีเพื่อน แม้ว่าเป้าหมายของการมีเพื่อนในแต่ละวัยจะมีความแตกต่างกันไปก็ตาม เช่น วัยเด็กมีเพื่อนไว้สำหรับเป็นเพื่อนเล่น วัยรุ่นต้องการเพื่อนคู่หู ส่วนในวัยผู้ใหญ่ต้องการเพื่อนคู่คิด เป็นต้น ความต้องการการยอมรับจากเพื่อนจะแสดงออกเด่นชัดมากในวัยรุ่น เพราะเพื่อนจะช่วยให้วัยรุ่นรู้สึกมั่นคงปลอดภัยทางด้านจิตใจ ตลอดจนมีความเชื่อมั่นในตนเอง วัยรุ่นจึงมักจะมี ความผูกพันกับเพื่อนฝูง จนบางครั้งยอมขัดแย้งกับบิดามารดา ผู้ปกครอง เพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพอันดีกับเพื่อนไว้

- ความต้องการการยอมรับจากผู้ที่มีอำนาจ เมื่อบุคคลเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากผู้ที่มีอำนาจในสังคม เช่น ได้รับการยอมรับจากผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคม ผู้บังคับบัญชา หรือได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญก็จะทำให้บุคคลได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากขึ้น

- ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการชนิดนี้เป็นไปได้ทั้งความต้องการทางจิตใจและความต้องการทางกาย โดยทั่วๆ ไปแล้วทุกคนต้องการให้ตนเองมีความปลอดภัยก่อน ทั้งนี้เพราะทุกคนรักตนเองมากที่สุด อยากให้ตนเองมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ

1.4 ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจ

กิลฟอร์ด (จาร์จูน เทียมธรรม. 2546 : 15 ; อ้างอิงจาก Guilford. 1959 : 437-439) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจไว้ว่า

1. ความทะเยอทะยานทั่วๆ ไป คือ ปรารถนาที่จะทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จ
2. มีความเพียรพยายาม ได้แก่งานให้เป็นผลสำเร็จ
3. มีความอดทนเต็มใจที่จะลำบากแม้ยากเพียงใดก็ตาม

พรณี ชูชัย เจนจิต (2538 : 513-514) ได้กล่าวถึง ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจสูง และลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจต่ำได้ดังนี้

ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจสูง คือ

1. เป็นผู้ที่มีความมานะบากบั่นพยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่างๆ พยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง
2. เป็นผู้ทำงานโดยมีการวางแผน
3. เป็นผู้ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง

ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจต่ำ

1. เป็นผู้ที่ทำงานแบบไม่มีเป้าหมาย
2. ตั้งเป้าหมายไว้ในวิถีทางที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว อาจจะตั้งเป้าหมายง่ายหรือยากเกินไป ตั้งเป้าหมายไว้ง่ายเพื่อป้องกันความผิดหวัง ส่วนพวกที่ตั้งเป้าหมายไว้ยากเกินไปนั้น เพราะรู้ว่าอาจจะต้องล้มเหลวอีก แต่ล้มเหลวเพราะการทำงานยากรักษาหน้าของตัวเองไว้ดีกว่า

เพราพรณ เบ็ลียนภู่ (2542 : 325 - 326) ได้กล่าวถึงผู้ที่มีแรงจูงใจสูงไว้ว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. ลักษณะนิสัยเป็นผู้ที่แสดงความกล้าเสี่ยงที่จะทำสิ่งต่างๆ โดยไม่กลัวผิด ชอบการแข่งขันเพื่อเอาชนะสิ่งต่างๆ ต้องการเอาชนะอุปสรรค มีความทะเยอทะยาน มีความพยายาม มีกำลังใจที่จะเอาชนะความเบื่อหน่าย และความเหนื่อยล้า
2. ลักษณะทางสังคมคือความต้องการมีชื่อเสียงในสังคม
3. ด้านความต้องการ มีความต้องการความสุขสบายทางกาย ความมั่งคั่งสมบูรณ์ และครอบครองสิ่งต่างๆ มากกว่าผู้อื่น
4. เป็นผู้ที่ต้องการทำกิจกรรมให้มีมาตรฐานสูงสุด ต้องการทำสิ่งต่างๆ ให้ได้ดี
5. มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับความสำเร็จ พยายามทำสิ่งยากๆ ให้สำเร็จได้อย่างดี

6. ความเป็นอิสระ เช่น ต้องการความเป็นอิสระในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างรวดเร็ว เป็นตัวของตัวเอง ดำเนินการตามการตัดสินใจของตนเอง

7. ความรู้สึกผิด จะรู้สึกไม่สบายใจเนื่องมาจากสาเหตุ 2 ประการ คือ ทำสิ่งใดไม่ได้ดี อย่างที่ตั้งใจและทำผิดพลาด

8. ความต้องการความรู้ อยากได้ความรู้ และสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ดี

9. จุดมุ่งหมายในชีวิต เป็นผู้มีความหวัง ต้องการความสำเร็จในชีวิต ต้องการรางวัลยิ่งใหญ่ในอนาคตมากกว่ารางวัลเล็กๆ น้อยๆ ที่ได้รับในปัจจุบัน

10. เป็นผู้ที่มีความใส่ใจกับความเป็นไปได้ของความสำเร็จในงานที่ทำอยู่ สามารถทำนายสถานการณ์ได้อย่างเฉียบแหลม

11. เป็นผู้ที่ได้รับความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลว

1.5 การสร้างแรงจูงใจในการเรียน

แมคคิลแลนด์ และคนอื่นๆ (McClelland and Other, 1993 : 110-111) กล่าวว่า องค์ประกอบอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จมากขึ้น คือ ผู้เรียนต้องมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นแรงจูงใจชนิดหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้กระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อบรรลุเป้าหมาย และสิ่งที่ปรารถนา โดยพยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ และมีความรู้สึกสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ แต่จะมีความวิตกกังวล เพราะทำไม่สำเร็จหรือประสบความล้มเหลว

วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุณีย์ ธีรดากร (2533 : 29) กล่าวถึงวิธีสร้างแรงจูงใจไว้หลายวิธี ดังนี้

1. การเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจ อาจทำได้ โดยการเร้าให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น และให้รู้สึกความกังวลในระดับที่เหมาะสม ทำให้เกิดการเสาะแสวงหาความรู้

2. การแข่งขันและการร่วมมือ

3. การชมเชยและตำหนิ

4. การให้นักเรียนรู้ความก้าวหน้าของตนเอง

5. การตั้งระดับความมุ่งหวังให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง

6. การให้รางวัลและการลงโทษ

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 149-150) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ควรศึกษาความต้องการของเด็กแต่ละวัย และจัดเนื้อหาวิชาให้สนองความต้องการของเด็ก เนื้อหาที่สอนควรเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง และมีความหมายสำหรับเด็ก

2. ก่อนเริ่มเข้าสู่บทเรียนควรมีวิธีการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อดึงความสนใจ และบอกให้เด็กทราบถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียน

3. ควรแนะนำให้เด็กเริ่มหัดวางเป้าหมายในการเรียนสำหรับตนเอง เพราะคนที่เรียนหรือทำงานอย่างมีเป้าหมายจะกระทำด้วยความตั้งใจ

4. บรรยากาศในการเรียนการสอนควรมีการโต้ถาม มีการอภิปรายและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้เด็กเกิดความกระตือรือร้น มีการรับฟังและทำความเข้าใจ ตลอดทั้งมีการยอมรับซึ่งกันและกัน

5. ใช้วิธีการเสริมแรงตามความเหมาะสมตามความจำเป็น เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา และบางครั้งอาจลบพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งนี้เพราะรางวัล คำชมเชย การยั้งการพยักหน้า การให้ความใส่ใจ นับว่าเป็นตัวเสริมแรงที่มีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างมาก

6. ให้การทดสอบ การทดสอบจะเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เด็กเอาใจใส่ต่อบทเรียนและมีความตื่นตัวในการเรียนอยู่ตลอดเวลา

7. ให้ทราบผลการทดสอบอย่างทันท่วงที การให้เด็กทราบผลการทดสอบอย่างทันท่วงทีว่าสิ่งที่ตนได้เรียนรู้ไปนั้นมีความเข้าใจถ่องแท้เพียงใด มีสิ่งใดที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้เด็กต้องเอาใจใส่ติดตามเนื้อหาวิชาอยู่ตลอดเวลา

8. การพานักเรียนออกไปทัศนศึกษา หรือ การเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ จะเป็นแนวทางหนึ่งที่กระตุ้นความสนใจเด็กได้เป็นอย่างดี

9. การสอนหรือการมอบหมายกิจกรรม ให้เด็กปฏิบัติและติดตามผลจนเด็กทำงานนั้นสำเร็จ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเรียนการสอน เพราะความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับเด็กในครั้งหนึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กเกิดกำลังใจที่จะเรียนรู้ในคราวต่อไป

อารี พันธุ์ณี (2542 : 198-200) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนไว้ดังนี้ คือ

1. การชมเชยและการดำเนิน ทั้งการชมเชยและการดำเนินจะมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กด้วยกันทั้งสองอย่าง

2. การทดสอบบ่อยครั้ง คະแนนจากการสอบจะเป็นสิ่งจูงใจ มีความหมายต่อนักเรียนมาก เพราะอาจหมายถึงการเลื่อนชั้น การสำเร็จการศึกษา การได้รับประกาศนียบัตร การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนการประกอบอาชีพ การทดสอบจึงเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น การทดสอบบ่อยครั้งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนตื่นตัวในการเรียน สนใจ เอาใจใส่จริงจังมากขึ้น และส่งผลดีต่อผลการเรียนของนักเรียนอีกด้วย

3. การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ด้วยการเสนอแนะหรือกำหนดหัวข้อที่ทำให้นักเรียนสนใจใคร่รู้ เพื่อให้เด็กค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง หัวข้อเหล่านี้ อาจจะเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ หรือทำให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งก็ได้ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ความพยายามที่จะศึกษาค้นคว้า

4. วิธีการที่แปลกและใหม่ ควรนำวิธีการที่แปลกๆ ใหม่ เพื่อเร้าความสนใจโดยวิธีการใหม่ๆ ซึ่งนักเรียนไม่คาดคิดหรือมีประสบการณ์มาก่อน วิธีการที่แปลกและใหม่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น

5. ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย ครูควรตั้งรางวัลล่วงหน้าแก่งานที่นักเรียนทำสำเร็จ เพื่อยั่วยุให้นักเรียนพยายามมากยิ่งขึ้น และการให้รางวัลก่อนการเรียนรู้ก็ได้ เพื่อให้เด็กทราบถึงผลที่เกิดจากการเรียนรู้ใหม่ ครูควรพยายามให้เด็กมีโอกาสได้รับแรงเสริมกำลังอย่างทั่วถึงกัน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545 : 229-231) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนรู้ไว้ว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งที่เรียนรู้ และพัฒนาขึ้นมาได้ในตัวของเด็กและบุคคล โดยการจัดโปรแกรมการเรียน และการฝึกอบรมที่เน้นเรื่องการเปลี่ยนเจตคติ พฤติกรรม บุคลิกภาพ กระบวนการฝึกอบรมเพื่อเรียนรู้และพัฒนาแรงจูงใจมีดังนี้

1. สร้างความเชื่อและให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายร่วมกันว่า เมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้ว จะเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมให้เป็นผู้มีแรงจูงใจในการเรียน พยายามสร้างความสำเร็จเป็นขั้นๆ ไป ในการทำงานควรตั้งเป้าหมายเป็นขั้นตอน และพยายามทำงานในแต่ละขั้นตอนให้สำเร็จ ก็จะมีกำลังใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น

2. ให้ผู้เรียนรู้ว่า ในสังคมมีบุคคลตัวอย่างที่เขาทำงานดีหรือที่ประสบความสำเร็จ มนุษย์เราชอบการเลียนแบบ มีความพยายามอยู่แล้วและไม่ต้องการด้อยกว่าคนอื่น ดังนั้น ถ้านักเรียนได้ตัวอย่างที่ดีสามารถยึดถือเป็นแบบอย่างเขาก็จะสร้างกำลังใจในการเรียนและการทำงาน

3. แสดงให้ผู้เรียนเห็นว่า สังคมเราต้องการคนที่มีแรงจูงใจสูง การที่จะมีคุณลักษณะเช่นนั้น จะต้องสร้างนิสัยที่ดีในการเรียน และการทำงาน สรรวจจุดบกพร่องในการทำงานของเราและตั้งใจแน่วแน่ว่าจะปรับปรุงความรับผิดชอบ วินัยในตนเอง จัดตารางการเรียนอย่างมีระเบียบ ไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง เป็นต้น ความสามารถเปลี่ยนบุคลิกภาพ เจตคติและพฤติกรรมให้เป็นคนที่มีสังคมต้องการและสอดคล้องกับปทัสถาน และค่านิยมของสังคมก็จะพัฒนาตนเองเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้นกว่าเดิม

4. พยายามควบคุมความอ่อนแอและท้อถอยซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญของความสำเร็จ ผู้ที่มีชื่อเสียงของโลกประสบความสำเร็จเพราะเขาเป็นคนมุ่งมั่นอนาคตและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค นอกจากนี้บรรยากาศของการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่น เป็นมิตรไม่เคร่งเครียดและวิตกกังวลจนมากเกินไป

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2537 : 129-131) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูเกี่ยวกับการส่งเสริมแรงจูงใจของนักเรียนว่าอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทดังต่อไปนี้

1. การปรับปรุงวิธีสอนของครูโดยตรง

วิธีการที่นักจิตวิทยาการศึกษา เชื่อว่าเป็นการช่วยส่งเสริมแรงจูงใจของนักเรียน มีดังนี้

1.1 ครูควรจัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่ท้าทายความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน

1.2 บอกวัตถุประสงค์เฉพาะของบทเรียนให้นักเรียนทราบ

1.3 พยายามให้งานแก่นักเรียนตามความสามารถ และให้โอกาสนักเรียนทุกคนมีประสบการณ์เกี่ยวกับความสำเร็จในการเรียนรู้

1.4 พยายามให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน และแนะนำให้นักเรียนใช้ข้อมูลย้อนกลับช่วยปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

1.5 พยายามพบนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อช่วยนักเรียนวิเคราะห์สาเหตุความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของนักเรียน

1.6 ใช้หลักการในการอบรมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ช่วยเหลือนักเรียน

1.7 บรรยากาศของห้องเรียนต้องปราศจากจากขู่เข็ญ หรือต้องเป็นบรรยากาศที่นักเรียนให้ความไว้วางใจในครูว่าเป็นผู้ที่คอยเอื้อการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่เสมอ

1.8 ใช้หลักการสอนของนักจิตวิทยาที่กล่าวว่า “นักเรียนจะเรียนรู้ก็ต่อเมื่อความต้องการพื้นฐานที่ต้องการสมปรารถนา”

1.9 ครูจะต้องเป็นผู้ที่เป็นตัวแบบในการแสดงความกระตือรือร้นในเวลาที่สอน

2. ทำงานร่วมกับนักเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้

จากการศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์พบว่า ลักษณะหนึ่งของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง คือ ความรับผิดชอบในงานที่ตนทำ นักเรียนส่วนมากต้องการความช่วยเหลือจากครูในการสนับสนุนให้รับผิดชอบในงานที่ตนทำ ซึ่งอาจทำได้ดังต่อไปนี้

2.1 ช่วยนักเรียนในการตั้งวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้วิชาต่างๆ

2.2 ช่วยนักเรียนให้รู้จักวางแผนในการทำงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2.3 ช่วยนักเรียนให้รู้จักประเมินผลงานที่ทำ และนำข้อมูลย้อนกลับมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น

2.4 ช่วยนักเรียนในการวิเคราะห์สาเหตุของความสำเร็จหรือไม่สำเร็จ

2.5 ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าของความพยายามในการทำงาน

2.6 ช่วยนักเรียนให้ค้นพบความสามารถพิเศษของตนในวิชาต่างๆ เช่น ความสามารถทางภาษา คณิตศาสตร์ และช่วยนักเรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้วิชานั้นๆ

2.7 ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล เกี่ยวกับการตั้งมาตรฐาน ความเป็นเลิศให้ใกล้เคียงกับระดับความสามารถของตน นักเรียนบางคนอาจตั้งสมมติฐานความเป็นเลิศในการทำคะแนนสูงสุด บางคนตั้งมาตรฐานความเป็นเลิศให้ได้คะแนนสูงกว่าปานกลาง เป็นต้น

2.8 ช่วยนักเรียนจัดเวลาทำการบ้านดูหนังสือที่บ้าน และการเตรียมตัวสำหรับการสอบ

3. ทำงานร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อช่วยส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้

จากการศึกษาสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่าผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญมาก ผู้ปกครองที่เอาใจใส่ในการทำการบ้านของนักเรียนและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนในโรงเรียน ฉะนั้นการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้จึงสำคัญมาก ในการนี้ครูอาจจะใช้วิธีต่อไปนี้

3.1 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมาพบ และแจ้งให้ทราบถึงความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน ขอความร่วมมือให้ช่วยส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน

3.2 สนับสนุนให้ผู้ปกครองร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า แรงจูงใจในการเรียนนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบหลายอย่าง แรงจูงใจในการเรียนเป็นแรงเสริมที่เกิดขึ้นทั้งจากภายในและภายนอก ทั้งจากตัวนักเรียนเอง ยุทธศาสตร์ประกอบอื่นๆ ด้านการเรียน ครอบครัว ซึ่งการสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ย่อมส่งผลให้เกิดผลที่ดีต่อการเรียนรู้ และทำให้ผู้เรียนสามารถประสบความสำเร็จทางการเรียน ได้

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

พินทริชและดี กูท (จาร์จูญ เทียมธรรม. 2546 : 52 ; อ้างอิงจาก Pintrich and De-Groot. 1990 : 33-40) ทำการวิจัยเรื่ององค์ประกอบด้านแรงจูงใจ และการกำกับตนเองในการเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ การกำกับตนเองและผลการเรียนของนักเรียนเกรด 7 จากห้องเรียนวิทยาศาสตร์ 8 ห้อง ภาษาอังกฤษ 7 ห้อง จำนวน 173 คน โดยวิธีการรายงานตนเอง (Self – Report) ในเรื่องการรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจภายใน ความวิตกกังวล การกำกับตนเอง และวิธีการเรียนรู้ ของมูลผลการเรียนวัดจากการกำหนดงานให้นักเรียนทำ ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง การกำกับตนเองในการเรียน และการใช้กลวิธีในการเรียนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิเคราะห์ถดถอยพบว่า การกำกับตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความวิตกกังวลเป็นตัวพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.22

นาม จุง (Nam Jung. 1996 : 2345) ได้ศึกษาพบว่ากลวิธีต่างๆ ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรแรงจูงใจ (Motivational Variables) ซึ่งได้แก่ เป้าหมายที่ต้องการประสบความสำเร็จในการเรียน เจตคติที่ดีต่อการเรียน และเหตุผลที่ทุ่มเทให้กับการเรียน นอกจากนี้ ยังศึกษาพบว่า เพศ เป้าหมายทางการเรียน เนื้อหาวิชาที่เรียน และบรรยากาศทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับกลวิธีการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เชิช (Search. 1997: 3372) ได้ศึกษาพบว่า พฤติกรรมการเรียน ความเชื่อในความสามารถของตนเอง และแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนเป็นผลของการสอนของครูที่สอนให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับกลวิธีการเรียน แต่ผลของการศึกษาดังกล่าว ไม่พบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูเพศชายและเพศหญิง

โรเชส มอนเทโร (Roces Montero. 1997 : 239) ได้ศึกษาพบว่า พฤติกรรมการเรียนและตัวแปรแรงจูงใจในการเรียนของนักศึกษา ซึ่งได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนเอง ความวิตกกังวล แรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก และคุณค่าของงาน มีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ยังศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความเพียรพยายาม การบริหารเวลา ตลอดทั้งการแสวงหาความช่วยเหลือต่างกัน

ฮวง (Huang. 1997 : 780) ได้ศึกษาพบว่า เจตคติที่มีต่อการเรียน ความเชื่อในความสามารถของตนเอง ความสนใจในการเรียน และยุทธวิธีการเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการศึกษาล่าเรียนและแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คีเวียน (Kivinen. 2003 : 228) ได้ศึกษาแรงจูงใจ และการควบคุมตนเองในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนที่ประสบผลสำเร็จทางการเรียน จะตั้งใจเรียน มีการจัดการตนเองด้านการเรียน การช่วยเหลือตนเองในด้านการเรียน กลวิธีการเรียน มากกว่านักเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน

งานวิจัยในประเทศ

บัวขาว กมลศิลป์ (2540 : 74) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาสายสามัญโดยวิธีเรียนทางไกลของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด มีแรงจูงใจในการศึกษาสายสามัญโดยวิธีเรียนทางไกลโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อจัดลำดับแล้วพบว่า ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านหน้าที่การงาน ด้านสถาบัน และด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาอยู่ในระดับสูง ส่วนอิทธิพลต่อการชักจูงของบุคคลและสื่อ อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านเหตุผลส่วนตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทศพร อันสงคราม (2545 : 82) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียน และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีปัจจัย 12 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3 อันดับแรก คือ ความต้องการพัฒนาตนเอง เทคนิคและวิธีการสอน เนื้อหาและหลักสูตรการเรียนการสอน และปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน คือ ความต้องการพัฒนาตนเอง เนื้อหาและหลักสูตรการเรียนการสอน บรรยากาศในห้องเรียน การเสริมแรง เป้าหมายในอนาคต และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ตามลำดับ

มรกต ศรียาสวิน (2545 : 60-61) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาดนตรี นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรนิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว บรรยากาศในการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาดนตรี นาฏศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี นาฏศิลป์ ในฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาดนตรี นาฏศิลป์ โดยตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ นิสัยทางการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

อดิเทพ ศรีสุอารักษ์ (2545 : 51) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิจิตรวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์คือ มโนภาพแห่งตน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูและบรรยากาศในการเรียนการสอน ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นปี และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มโนภาพแห่งตนและบรรยากาศการเรียนการสอน

จำรูญ เทียมธรรม (2546 : 79) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียน ความเชื่ออำนาจภายในตน ความคาดหวังของนักเรียนต่ออนาคต ความคาดหวังของผู้ปกครอง และการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คำนวณหาค่าความสำคัญของปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียน และความคาดหวังของนักเรียนต่ออนาคต ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน พบว่าแรงจูงใจในการเรียนมีองค์ประกอบ มีปัจจัยหลายๆ อย่างร่วมกันอยู่ และแสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจในการเรียนนั้นมีความสำคัญ และเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับผู้เรียนในการที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน และเมื่อทราบถึงเรื่องแรงจูงใจในการเรียนแล้วยังเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน ให้ผู้เรียนได้ประสบผลสำเร็จในการเรียน และเป็นทรัพยากรที่มีค่าของประเทศชาติต่อไป

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านส่วนตัว

3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

สมจิตร หอไตรรงค์ (2539 : 76) ได้ศึกษาผลของการฝึกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกันในการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะทางสังคม พบว่านักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541 : 113) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี พบว่าตัวแปรเพศหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียน ส่วนตัวแปรเพศชายมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการเรียน

ชวน มณีวรรณ (2541 : 63) ได้ทำการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการเข้าเรียนหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญของผู้นำท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรด้านเพศ พบว่า ด้านการนำความรู้ไปช่วยเหลือชุมชน เพศชายกับเพศหญิงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีแรงจูงใจในการเข้าเรียนด้านการนำความรู้ ไปช่วยเหลือชุมชนสูงกว่าเพศหญิง

ปรียาภรณ์ เพ็ญสุขใจ (2542 : 92) ที่ศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนัก ศึกษาครู โดยทำการศึกษากับนักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรภาคพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนสุ นันทา พบว่าเมื่อจำแนกตามเพศ นักศึกษาชายมีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักศึกษาหญิงใน ด้านความกล้าเสี่ยงด้านการเรียน

3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

สิริพร ดาวัน (2540 : 97) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการ เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี พบว่า ในแต่ละ ระดับชั้นเรียนจะมีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนแตกต่างกันไป และ พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ แก่ทัศนคติต่อการเรียน และสมการพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน บรรยากาศการเรียน การสอน และทัศนคติต่อการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ ทัศนคติต่อการเรียน แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และบรรยากาศการเรียนการสอน ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ แรงจูง ใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ทัศนคติต่อการเรียน บรรยากาศทางการเรียน และบรรยากาศในครอบ ครว

3.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ได้มีผู้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดังนี้

พิระยุทธ สันตะวัน (2533 : 36) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความสำเร็จ ความสมหวังในด้านการเรียน ที่รวมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ความ สามารถ และทักษะทางด้านวิชาการของแต่ละบุคคลที่ประเมินได้จากแบบทดสอบ หรือการทำงาน ที่ได้รับมอบหมาย และผลของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นจะทำให้แยกกลุ่มของนักเรียน ที่ถูกประเมินออกเป็นระดับต่างๆ เช่น สูง กลาง และต่ำ เป็นต้น

จิราภรณ์ เมืองพรวน (2538 : 24) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่างๆ ของสมองที่พัฒนาขึ้นหลังจากการเรียน วิชาต่างๆ โดยพิจารณาจากคะแนนสอบหรือผลงานที่ครูมอบหมายให้หรือจากทั้งสองอย่าง

มารีษา นาคทับที (2541 : 28) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับหลังจากการเรียนวิชานั้นๆ แล้วซึ่งจะทราบว่ามีปริมาณมากน้อย

เพียงใด โดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือได้จากการสังเกตพฤติกรรมและความสำเร็จด้านอื่นๆ

อดิเทพ ศรีสุอารักษ์ (2545 : 48) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อื่นๆ แล้วซึ่งจะทราบว่าปริมาณมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือได้จากการสังเกตพฤติกรรมและความสำเร็จด้านอื่นๆ ประกอบกัน

3.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ดวงกมล มลารัตน์ (2534 : 112-121) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนายเรืออากาศ พบว่า นักเรียนที่รู้จักปรับตัวเข้ากับการเรียนการสอนจะทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และยังพบอีกว่าการประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันอย่างเคร่งครัดจะมีผลทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วรรณศรี แวงงาม (2539) ศึกษาเรื่องปัญหาการปรับตัวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยสาธาณสุขสิรินทร์ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาการปรับตัวด้านหลักสูตรและการสอนด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการด้านบ้านและครอบครัว ด้านศีลธรรม จรรยา และศาสนา และด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัญหาการปรับตัวทั้ง 11 ด้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05

3.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในความสามารถของตนเอง (Self-efficacy)

ความเชื่อในความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ตั้งขึ้นโดย อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เมื่อปี ค.ศ. 1977 ตั้งแต่นั้นมาได้มีการนำความเชื่อในความสามารถของตนเองมาใช้ในวงการทางจิตวิทยา เช่น จิตวิทยาสังคม จิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาการปรึกษา เป็นต้น

3.5.1 ความหมายของความเชื่อในความสามารถของตนเอง

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเชื่อในความสามารถของตนเอง ได้มีผู้ให้ความหมายของความเชื่อในความสามารถของตนเองไว้ดังนี้

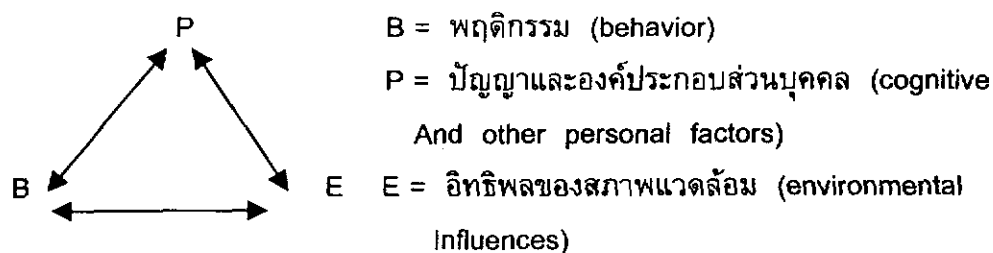
แบนดูรา (Bandura. 1986 : 391) กล่าวว่า ความเชื่อในความสามารถของตนเอง หมายถึง การที่บุคคลประเมินความสามารถของตนเองในการกระทำสิ่งต่างๆ ว่าจะสามารถปฏิบัติได้เพียงใด

ชัคิน (กรรณิการ์ จิตต์บรรเทา. 2539 : 11 ; อ้างอิงจาก Shunk. 1983 : 89) ได้สรุปความหมายของความเชื่อในความสามารถของตนเองว่า เป็นการตัดสินใจความสามารถในการแสดงพฤติกรรมของตนเองว่าจะกระทำได้ดีเพียงใด และความเชื่อในความสามารถของตนเองนี้มีผลต่อการเลือกกระทำ ความพยายามและความอดทนต่อความยากลำบากเพื่อให้การกระทำนั้นประสบความสำเร็จ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความเชื่อในความสามารถของตนเอง หมายถึง การประเมินความสามารถของตนเองของบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆ ว่าจะกระทำได้ดีเพียงใด

3.5.2 ทฤษฎีความเชื่อในความสามารถของตนเอง (Self-efficacy)

ความเชื่อในความสามารถของตนเองมาจากทฤษฎีเชิงปัญญาสังคม (Social cognitive theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1986) ซึ่งเขามีความเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลสืบเนื่องมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่าง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ พฤติกรรม ปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคล และอิทธิพลของสภาพแวดล้อม โดยทั้ง 3 องค์ประกอบ จะทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลซึ่งเหตุ - ผลซึ่งกันและกัน (Bandura, 1986) ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม ปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคล และอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม

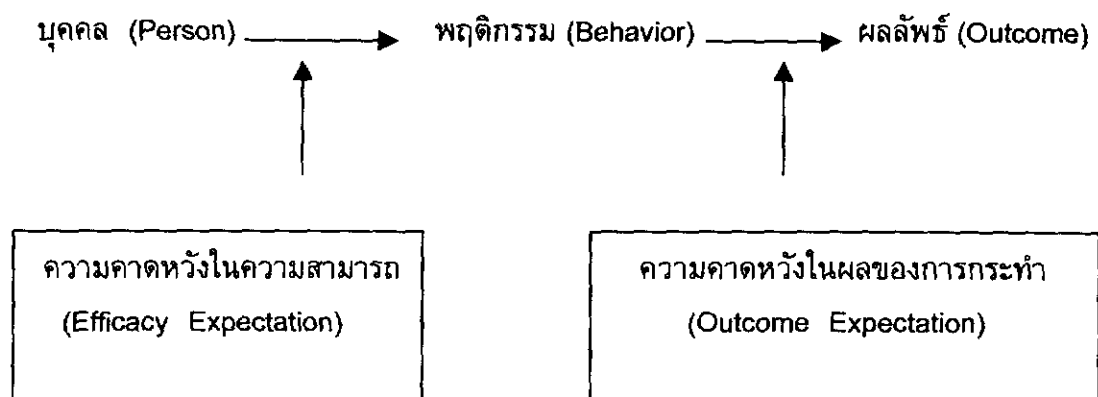
จากภาพประกอบ 1 แบนดูรา (Bandura, 1986 : 24) แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรม ปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคล และอิทธิพลของสภาพแวดล้อมนั้น ต่างเป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลซึ่งเหตุ-ผล ซึ่งกันและกัน นั่นก็หมายความว่า ถ้าองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ก็จะมีผลทำให้องค์ประกอบอื่นๆ เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เช่น นายวัชระได้เห็นเพื่อนสอบคัดเลือกผ่านเข้าเรียนในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าได้สำเร็จ สภาพแวดล้อม (E) เช่นนี้มีผลทำให้นายวัชระเชื่อว่า ความพยายามมุมานะของตนเองสามารถทำให้ประสบผลสำเร็จได้ ซึ่งมีผลทำให้นายวัชระมีพฤติกรรม (B) ซึ่งแสดงความพยายามมุมานะด้วยแล้วพฤติกรรมซึ่งแสดงถึงความมุมานะพยายามของนายวัชระ ก็ทำหน้าที่เป็นสภาพแวดล้อม (E) ให้กับเพื่อนคนอื่นๆ ด้วย

ทฤษฎีความเชื่อในความสามารถของตนเอง ประกอบด้วย ความคาดหวัง ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำ พฤติกรรม 2 ประการ คือ (Bandura. 1977 : 191-215)

1. ความคาดหวังในความสามารถ (Efficacy Expectation) หมายถึง ความมั่นใจของบุคคลว่าจะสามารถกระทำหรือแสดงพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ เป็นความคาดหวังที่เกิดขึ้นก่อนการกระทำพฤติกรรม

2. ความคาดหวังในผลลัพธ์ (Outcome Expectation) หมายถึง การคาดคะเนของบุคคลว่า ถ้าทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ตนเองคาดหวังไว้ เป็นการคาดหวังในผลที่จะเกิดขึ้น จากการกระทำพฤติกรรมของตน

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 193) ได้เสนอรูปแบบปัจจัยด้านความคาดหวังในความสามารถ สัมพันธ์กับพฤติกรรมและผลลัพธ์ ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในความสามารถกับพฤติกรรมและผลลัพธ์

การรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น มีความสัมพันธ์กันมาก โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้มีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ซึ่งจะเห็นได้ดังภาพประกอบ 3

ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้น

	สูง	ต่ำ
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	มีแนวโน้มที่จะทำ	มีแนวโน้มที่จะ ไม่ทำ
	มีแนวโน้มที่จะทำ แน่นอน	มีแนวโน้มที่จะไม่ ทำแน่นอน

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น

3.5.3 อิทธิพลของความเชื่อในความสามารถของตนเอง

ความเชื่อในความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลดังนี้

1. พฤติกรรมการเลือก (Choice Behavior) บุคคลมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงงานและสภาพการณ์ที่เขาเชื่อว่ายากเกินความสามารถของเขา และบุคคลจะกระทำกิจกรรมที่แน่ใจว่าเขามีความสามารถที่จะทำ บุคคลที่ประเมินความสามารถของตนเองมากเกินความจริง จะเลือกทำกิจกรรมที่เกินความสามารถ จะทำให้เขาพบกับความยากลำบากและเป็นทุกข์จากความล้มเหลว ส่วนคนที่ประเมินความสามารถของตนเองต่ำเกินไปก็จะจำกัดตัวเอง ทำให้ขาดประสบการณ์ที่จะได้รับสิ่งที่ดีๆ การประเมินที่ดี คือ ประเมินสูงกว่าที่บุคคลนั้นสามารถจะทำได้เล็กน้อย ซึ่งจะให้บุคคลทำกิจกรรมที่ยากพอเหมาะ และท้าทายความสามารถ ส่วนการประเมินที่แม่นยำ (ตรงกับความสามารถ) กิจกรรมที่เลือกมีแนวโน้มสูงที่จะประสบความสำเร็จ

2. การใช้ความพยายามและความยืนหยัด (Effort Expenditure and Persistence) ความเชื่อในความสามารถของตัวเองยังเป็นตัวกำหนดว่า บุคคลจะใช้ความพยายามของเขามากเท่าไร เมื่อพบอุปสรรคหรือประสบการณ์ที่ไม่น่าพอใจ บุคคลที่เชื่อว่าตนมีความสามารถจะยิ่งมีความเข้มแข็งและคงทนในความพยายาม

3. รูปแบบความคิด (Thought Patterns) บุคคลที่มีความเชื่อในความสามารถของตัวเองสูง มักจะเป็นคนที่พยายามกระทำพฤติกรรม และจะยอมรับผลต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง จะเลือกการกระทำที่ท้าทาย และความพยายามอย่างมากเพื่อให้การกระทำนั้นบรรลุเป้าหมาย ถึงแม้ในบางครั้งพฤติกรรมนั้นจะประสบความสำเร็จบ้างก็ตาม เขาก็จะไม่ท้อถอย และจะไม่อ้างว่าเป็นเรื่องโชคชะตา แต่เขาจะให้เหตุผลของการล้มเหลวที่เกิดขึ้นว่าเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนความสำเร็จครั้งต่อไป ซึ่งต่างจากบุคคลที่มีความเชื่อในความสามารถของตนเองต่ำ มักจะเป็นคนที่ไม่ค่อยกระทำพฤติกรรม จะรอให้ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการกระทำเป็นไปตามความเชื่อหรือคำทำนาย

4. ปฏิกริยาทางอารมณ์ (Emotional Reaction) ความเชื่อในความสามารถของตนเองจะมีอิทธิพลต่อปฏิกริยาทางอารมณ์ของบุคคลในระหว่างที่กระทำพฤติกรรม และมีผลต่อการคาดคะเนเกี่ยวกับการจัดการกับสภาพแวดล้อมในภายหน้าของเขา บุคคลซึ่งเชื่อว่าตนมีความสามารถสูง จะมีความพยายามและเอาใจใส่ในการกระทำพฤติกรรมต่างๆ มาก และเมื่อพบกับอุปสรรคต่างๆ บุคคลก็จะกระตุ้นตนเองให้ใช้ความพยายามมากยิ่งขึ้น ส่วนบุคคลที่เชื่อว่าตนมีความสามารถต่ำ มีแนวโน้มที่จะมีปฏิกริยาทางอารมณ์ต่อตนเองในทางลบ ไม่มั่นใจ และกระทำพฤติกรรมต่างๆ อย่างๆ ไม่เต็มความสามารถ อันจะส่งผลให้บุคคลประสบกับความล้มเหลวในการกระทำมากยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อบุคคลในด้านต่างๆ คือ พฤติกรรมการเลือก การใช้ความพยายามและความยืนหยัด รูปแบบความคิด และปฏิกริยาทางอารมณ์ ถ้าบุคคลมีความเชื่อในความสามารถของตนเองอย่างถูกต้องก็จะทำให้สามารถเลือกทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเองได้ มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จสูงและส่งผลต่อความพยายามในการกระทำ และทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีด้วย

3.5.4 มิติของความเชื่อในความสามารถของตนเอง

แบนดูรา (Bandura, 1977 : 84-85) ได้เสนอลักษณะของความเชื่อในความสามารถของตนเองของบุคคลอาจแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับมิติ 3 มิติ ดังนี้

1. มิติเกี่ยวกับระดับหรือขนาดความยากของงาน (Level or Magnitude) หมายถึงขนาดความยากง่ายของงานที่บุคคลเชื่อว่าตนสามารถปฏิบัติได้ ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลในการกระทำพฤติกรรมหนึ่ง หรือแตกต่างกันในบุคคลเดียวกันเมื่อต้องทำพฤติกรรมที่มีความยากง่ายแตกต่างกัน เป็นความเชื่อของบุคคลว่าตนจะทำงานสำเร็จถึงระดับไหน เมื่อถูกเสนองานที่มีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน

2. มิติเกี่ยวกับการแผ่ขยาย (Generalization) หมายถึง ระดับความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง ในการนำไปปฏิบัติในสถานการณ์นั้น ซึ่งประสบการณ์การปฏิบัติงานบางอย่างก่อให้เกิดความสามารถในการนำไปปฏิบัติในสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกัน แต่ในปริมาณที่แตกต่างกัน

3. มิติเกี่ยวกับความเข้ม (Strength) หมายถึง ความมั่นใจที่บุคคลคิดว่าตนสามารถทำงานได้ที่ระดับความยากต่างๆ

สรุปได้ว่า ความเชื่อในความสามารถของตนเองขึ้นอยู่กับ 3 มิติ ได้แก่ มิติเกี่ยวกับระดับหรือขนาดความยากของงาน มิติเกี่ยวกับการแผ่ขยาย มิติเกี่ยวกับความเข้มหรือความมั่นใจ

3.5.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อในความสามารถของตนเอง

แบนดูรา (Bandura, 1986 : 399-401) กล่าวว่า ความเชื่อในความสามารถของตนเองของบุคคลนั้นมีพื้นฐานมาจากปัจจัยหลัก 4 ประการคือ

1. ความสำเร็จจากการกระทำด้วยตนเอง (Performance Accomplishments) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อในความสามารถของตนเองของบุคคลมากที่สุด เนื่องจากเป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับโดยตรงและเป็นข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงสูง บุคคลจะให้น้ำหนักกับประสบการณ์ใหม่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับธรรมชาติและความเข้มข้น (Strength) ของการรับรู้ความสามารถเดิมที่มีอยู่ด้วย การที่บุคคลทำงานแล้วประสบความสำเร็จซ้ำๆ กันหลายครั้ง จะทำให้บุคคลมีความเชื่อในความสามารถของตนเองเพิ่มมากขึ้น หลังจากมีความเชื่อในความสามารถของตนเองได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งโดยประสบความสำเร็จบ่อยครั้งแล้ว ความล้มเหลวของงานซึ่งอาจเกิดขึ้นเป็นครั้งเป็นคราวก็จะไม่มีผลหรือมีผลน้อยมากต่อการประเมินความสามารถของตนเอง ส่วนบุคคลที่ทำงานแล้วประสบความล้มเหลวอยู่เสมอๆ จะส่งผลให้บุคคลประเมินความเชื่อในความสามารถของตนเองต่ำลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าความล้มเหลวนั้นเคยเกิดขึ้นก่อนแล้ว การรับรู้นี้ยังมีแนวโน้มที่จะแผ่ขยายไปยังสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันได้

2. การได้เห็นประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จของผู้อื่น (Vicarious Experience) การที่บุคคลได้เห็นผู้อื่นกระทำพฤติกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันแล้วประสบความสำเร็จ ก็จะทำให้บุคคลเกิดความเชื่อในความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้นได้ ในทางตรงกันข้ามการที่บุคคลแลเห็นคนที่มีความสามารถคล้ายคลึงกันประสบความล้มเหลวทั้งๆ ที่ได้พยายามเต็มที่ ก็อาจทำให้ขาดความมั่นใจในความสามารถของตนเองได้

3. การชักชวนด้วยวาจา (Verbal Persuasion) เป็นความพยายามที่จะใช้ถ้อยคำชักชวนให้บุคคลเชื่อว่าเขามีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งที่เขาทำ การชักชวนด้วยวาจาเป็นสิ่งที่มีส่วนช่วยให้บุคคลมีกำลังใจ มีความเชื่อมั่นในการกระทำพฤติกรรมต่างๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้บุคคลเกิดความพยายามกระทำพฤติกรรมต่างๆ ให้สำเร็จ มีความเชื่อในความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับบุคคลที่พูดชักชวนด้วย นั่นคือ บุคคลที่จะมีอิทธิพลต่อการพูดให้ผู้อื่นคล้อยตามนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่ผู้ถูกชักชวนให้ความเชื่อถือไว้วางใจ และมีความสำคัญต่อตัวเขา นอกจากนั้นสิ่งที่ผู้ชักชวนพูดจะต้องอยู่ในกรอบของความเป็นจริงด้วย ผู้ที่ถูกโน้มน้าวเชื่อว่า

เขามีความสามารถที่จะทำงานที่กำหนดให้สำเร็จลงได้ จะมีความพยายามมากกว่าคนที่มิได้รับการโน้มน้าว และจะสงสัยในความสามารถของตนเอง อย่างไรก็ตามหากการชักชวนด้วยวาจาไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือเกินความสามารถของบุคคล การชักชวนนั้นก็จะนำผู้ถูกชักชวนไปสู่ความล้มเหลว ส่งผลให้มีความเชื่อในความสามารถของตนเองต่ำลงได้

4. สภาวะทางกาย (Physiological State) ความเชื่อในความสามารถของตนเองของบุคคลจะสูงหรือต่ำนั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสภาวะทางร่างกายของบุคคลนั้นด้วย ในสภาวะที่ร่างกายเกิดการตื่นตัว ไม่สงบ เช่น เกิดความเครียด วิตกกังวล ตื่นเต้น อ่อนเพลีย หรืออยู่ในสภาพการณ์ที่ถูกกดดันหรือถูกว่ากล่าวตักเตือน มักจะทำให้บุคคลกระทำพฤติกรรมได้ไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งจะทำให้บุคคลมีความเชื่อในความสามารถของตนเองต่ำ

จะเห็นได้ว่า ความเชื่อในความสามารถของตนเองนั้น สามารถเกิดขึ้นได้จากปัจจัยหลายประการดังกล่าวมาแล้ว ทั้งจากประสบการณ์ส่วนตัวและอิทธิพลจากบุคคลอื่น ซึ่งความเชื่อในความสามารถของตนเองอาจเกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งหรือหลายปัจจัยก็ได้ ซึ่งความสำเร็จจากการกระทำด้วยตนเองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อในความสามารถของตนเองได้มากที่สุด

3.5.6 การวัดความเชื่อในความสามารถของตนเอง

จากแนวความคิดของแบนดูราที่ว่า ความเชื่อในความสามารถของตนเองจะเกี่ยวข้องกับสถานการณ์เฉพาะและจะประกอบไปด้วย 3 มิติ ได้แก่ มิติเกี่ยวกับขนาดความยากของงาน มิติเกี่ยวกับการแผ่ขยาย และมิติเกี่ยวกับความเข้มหรือความมั่นใจ จากมิติทั้ง 3 มิติของความเชื่อในความสามารถของตนเอง สามารถวัดความเชื่อในความสามารถของตนเองได้โดยจะต้องเกี่ยวข้องกับมิติทั้ง 3 นี้

ลีและบอบโก (Lee & Bobko, 1994 : 364-369) ได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับการวัดความเชื่อในความสามารถของตนเองตามแนวทฤษฎีของแบนดูรา พบว่ามีวิธีการวัด 5 วิธี คือ

1. การวัดความเข้มหรือความมั่นใจ (Self-Efficacy Strength) เป็นวิธีที่นำมาใช้วัดความเชื่อในความสามารถของตนเองมากที่สุด วิธีการวัดทำได้โดยการถามผู้ตอบถึงความมั่นใจว่าเขาสามารถปฏิบัติงานที่มีความยากของงานเพิ่มขึ้นได้เพียงใด ข้อคำถามมักมีลักษณะให้ประเมินความมั่นใจจากไม่มีความมั่นใจ (0) จนถึงมีความมั่นใจเต็มที่ (10) หรืออาจทำได้โดย ใช้มาตราส่วนแบบอื่น ๆ ก็ได้ จาก 0 % ถึง 100% เป็นต้น

2. การวัดระดับความยาก (Self-Efficacy Magnitude) เป็นวิธีที่นิยมนำมาใช้วัดความเชื่อในความสามารถของตนเองรองลงมา วิธีการวัดจะทำได้โดยการถามผู้ตอบว่าเขาสามารถปฏิบัติงานที่กำหนดให้ที่ยากขึ้นได้หรือไม่ ซึ่งข้อคำถามมักจะมีลักษณะเป็นมาตราส่วนชนิด ใช่/ไม่ใช่ (yes / no scale) คำตอบ "ใช่" จะมีคะแนน 1 คะแนน คำตอบ "ไม่ใช่" จะมีคะแนน 0 คะแนน ดังนั้นหากให้คะแนนสูงแสดงว่ามีความเชื่อในความสามารถของตนเองสูง

3. การวัดแบบผสม คือ การวัดที่ใช้ทั้งความมั่นใจและระดับความยาก โดยใช้ข้อคำถามเดียว แต่มีคำตอบแยกกันเป็น 2 ช่อง ช่องหนึ่งแบบ ใช่ / ไม่ใช่ ส่วนอีกช่องหนึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่าหรือใช้ประเมินเป็นร้อยละ การรวมคะแนนจะทำโดยการรวมคะแนนของความมั่นใจ

เฉพาะข้อที่ผู้ตอบตอบว่า “ใช่” ในการวัดระดับความยาก ลีและบอบโก พบว่า การวัดแบบนี้ เป็น การวัดที่สอดคล้องกับแนวคิดของ แบบดูรามากที่สุด

4. เป็นวิธีที่วัดความมั่นใจและระดับความยากเหมือนวิธีที่ 3 โดยมีข้อแตกต่างกันคือ แปลงคะแนนดิบ (raw score) ให้เป็นคะแนนมาตรฐาน z score

5. การวัดความเข้มหรือความมั่นใจ โดยใช้ข้อคำถามเพียงข้อเดียวเกี่ยวกับงานที่กำหนด แล้วให้ผู้ตอบประเมินค่าระดับความมั่นใจของตนเองต่อการทำงานที่กำหนดนั้น

การวัดความเชื่อในความสามารถของตนเอง ไม่ว่าจะใช้วิธีใดก็ตาม คะแนนที่ได้จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติงานของบุคคล ซึ่งบุคคลจะถูกขอให้ประเมินเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ

นอกจากวิธีวัดแบบอื่นๆ อีกจำนวนมากที่มีการนำมาใช้วัดความเชื่อในความสามารถของตนเอง เช่น การใช้ข้อคำถามที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านต่างๆ โดยไม่ได้ให้ตอบในแง่ของความยากของการปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้น และระดับความมั่นใจในการทำงาน คำตอบจะเป็นการให้ประเมินค่าโดยใช้มาตราส่วนแบบลิเคิร์ท ดังนั้นการวัดเหล่านี้จึงไม่ตรงตามแนวคิดที่เบนดูราได้เสนอไว้ในเรื่องการวัดระดับความยากของงาน และความมั่นใจที่จะปฏิบัติได้ที่ระดับความยากต่างๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การวัดความเชื่อในความสามารถของตนเองทำได้หลายวิธีโดยบุคคลจะต้องประเมินเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆว่าสามารถทำได้ดีเพียงใด คะแนนที่ได้จากการวัดจะเป็นบ่งชี้ผลการปฏิบัติงานของบุคคล ฉะนั้นในการวัดจึงควรพยายามทำให้คะแนนความเชื่อในความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานมากที่สุด เพื่อจะสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

3.5.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในความสามารถของตนเอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ลูซโซ (Luzzo. 1995 : 61-66) ได้ศึกษาความเชื่อในความสามารถของตนเองและลักษณะความเชื่ออำนาจที่มีส่วนสัมพันธ์ในการทำนายวุฒิภาวะทางอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในมิสซิสซิปปี จำนวน 113 คน ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะความเชื่ออำนาจด้านอาชีพมีความสัมพันธ์กับ เจตคติในการเลือกอาชีพและทักษะในการตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการตัดสินใจเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับเจตคติในการเลือกอาชีพและทักษะในการตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจตคติในการตัดสินใจเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับทักษะในการตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมนชากา (Menchaca. 1996 : 1881) ได้ศึกษาอิทธิพลของความเชื่อในความสามารถของตนเองที่มีต่อการตัดสินใจ และการวางแผนทางด้านการศึกษา และอาชีพของนักศึกษาระดับเกรด 12 ที่มีเชื้อชาติเม็กซิกัน-อเมริกัน จำนวน 156 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบสำรวจภูมิหลัง แบบสอบถามเกี่ยวกับอาชีพ แบบประเมินความสนใจในอาชีพ แบบประเมินความคาดหวังทางอาชีพ แบบประเมินความสนใจในโปรแกรมการศึกษา แบบสอบถามโปรแกรม

การศึกษา และแบบประเมินความเชื่อในความสามารถของตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความสัมพันธ์และการวิเคราะห์แบบถดถอย ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังทางอาชีพมีความสัมพันธ์กับความเชื่อในความสามารถของตนเองและความสนใจในอาชีพ

ธอมส์ มัวร์ และสกอตต์ (วัลภา สบายยิ่ง. 2542 : 54 ; อ้างอิงจาก Thomas , Moore & Scott. 1996 : 356-359) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อในความสามารถของตนเอง สำหรับการทำงานที่บริหารกลุ่มด้วยสมาชิก (Self-Managed) ต่อการทำงานกลุ่มและบุคลิกภาพ 5 แบบ โดยการศึกษากับคนงานในโรงงาน จำนวน 126 คน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 แบบกับความเชื่อในความสามารถของตนเอง การจัดการตนเอง ต่อการทำงานกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กอร์เรลและฮวาน (วัลภา สบายยิ่ง. 2542 : 55 ; อ้างอิงจาก Gorrell & Hwan. 1995 : 101-105) ได้ศึกษาความเชื่อในความสามารถของตนเองของกลุ่มครูก่อนการปฏิบัติงานในประเทศเกาหลี โดยศึกษาถึงความแตกต่างในความสามารถในการสอนระหว่างครูสอนนักเรียนปฐมวัยและครูสอนนักเรียนประถมศึกษาที่เพิ่งเริ่มทำงานกับครูที่ผ่านการอบรมตามโปรแกรมแล้ว ใช้กลุ่มตัวอย่าง 99 คน ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อในความสามารถของครูกับประสบการณ์ในการทำงานมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมีการรับรู้ความสามารถและมีความสามารถในการสอนมากขึ้น แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถโดยทั่วไป

จากงานวิจัยในต่างประเทศสรุปได้ว่า ความเชื่อในความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับปัจจัยหลายๆ ด้านประกอบกัน เช่น ประสบการณ์ เจตคติ บุคลิกภาพ และเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการกระทำของบุคคล

งานวิจัยในประเทศ

กรณีการ์ จิตต์บรรเทา (2538 : 64-65) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังในผลการเรียนภาษาอังกฤษ กับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร จำนวน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ แบบสอบถามความคาดหวังในผลการเรียนภาษาอังกฤษด้านทักษะการอ่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังในผลการเรียนภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการอ่านเพื่อเข้าใจภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กัญญาวดี แสงงาม (2543 : 68-71) ได้ศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนวของครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ ความรู้ทางด้านการแนะแนว วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแนะแนว บุคลิกภาพมิติด้านการเก็บตัว-แสดงตัว บุคลิกภาพมิติด้านความหวั่นไหว-มั่นคงทางอารมณ์ และเจตคติต่องานแนะแนว กลุ่มตัวอย่างเป็นครูแนะแนวใน

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542 จำนวน 287 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครู เน้นแนว แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานเน้นแนวและ เจตคติต่องานเน้นแนว และแบบสำรวจบุคลิกภาพ MPI ผลการศึกษาพบว่าครูเน้นแนวในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ความสามารถของตนเองใน การปฏิบัติงานเน้นแนวในระดับมาก ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 กับการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานเน้นแนว ได้แก่ เจตคติต่องาน เน้นแนว ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเน้นแนว บุคลิกภาพมิติด้านการเก็บตัว- แสดงตัว ความรู้ ทางด้านการเน้นแนว และวุฒิการศึกษา ส่วนบุคลิกภาพมิติด้านความห้วนไหว- มั่นคงทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพศมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัย สำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรที่พยากรณ์การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานเน้นแนว ของครูเน้นแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ เจตคติ ต่องานเน้นแนว ความรู้ทางด้านการเน้นแนว ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเน้นแนว และวุฒิการ ศึกษา ตามลำดับ

นิกา พระแทน (2544 : 61-62) ได้ศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการให้การ พยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข โดยได้ศึกษาปัจจัยคัดสรร คือ ความเชื่อในความสามารถในการให้การพยาบาล บุคลิกภาพ ด้านเก็บตัว- แสดงตัว บุคลิกภาพด้านห้วนไหว- มั่นคงทางอารมณ์ เจตคติต่ออาชีพพยาบาล และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัย พยาบาลในเขตภาคกลาง สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2543 จำนวน 607 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามความเชื่อใน ความสามารถในการให้การพยาบาล แบบสอบถามบุคลิกภาพ แบบสอบถามเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้การพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้น ปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถในการให้การ พยาบาลด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ บุคลิกภาพแสดงตัว เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล และผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี ส่วนบุคลิกภาพด้านห้วนไหวทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางลบ กับการให้การพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ความเชื่อในความสามารถในการให้การพยาบาลด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเองมี ความสัมพันธ์กับการให้การพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วน ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การให้การพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 อย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล ซึ่ง ปัจจัยทั้ง 2 นี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการให้การพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ได้ร้อยละ 65.50

จากงานวิจัยในประเทศ สรุปได้ว่า ความเชื่อในความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพในการทำงาน และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อในความสามารถของตนเอง ได้แก่ เจตคติต่อสิ่งนั้น ประสบการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งที่กระทำ บุคลิกภาพ

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรสภาพแวดล้อมในการเรียน

4.1 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการเรียน

วิชย วงษ์ใหญ่ และคนอื่นๆ (2528 : 83-87) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนได้ดังนี้

1. การยอมรับผู้เรียนในฐานะบุคคล (Respect as A Person) คือ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ความจริงใจระหว่างครูและศิษย์ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนมีแต่ความก้าวร้าว แข่งขัน มีแต่ความกดดัน เอาัดเอาเปรียบ ย่อมไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์

2. การสื่อสารแบบเปิด (Open Communication) การสื่อสารแบบเปิดที่อยู่ในบรรยากาศของการยอมรับเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล เพราะแต่ละบุคคลต่างมีอารมณ์ความรู้สึก ค่านิยม พฤติกรรมและแนวคิด ที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน รวมทั้งการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นบรรยากาศในชั้นเรียนที่ตอบสนองการปฏิบัติทางด้านความรู้สึก คุณลักษณะ ค่านิยม การเสาะแสวงหาความเป็นตัวของตัวเอง จะเกิดขึ้นจากเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองได้และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป

ประดินันท์ อุปรนัย (สุชาสินี ใจเย็น. 2545 : 40 ; อ้างอิงจาก ประดินันท์ อุปรนัย. 2523 : 123-137) ได้กล่าวถึงบรรยากาศทางการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนในชั้นเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. บุคลิกภาพบางประการของครูมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน รูปร่างหน้าตาและการแต่งกาย มีผลต่อการดึงดูดความสนใจ แต่บุคลิกบางประการ เช่น สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด อารมณ์ขัน และบทบาทในฐานะผู้นำของครู มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างมาก

2. พฤติกรรมของครูที่แสดงออกตามทัศนคติและความคาดหวังบางประการที่ครูมีอยู่ มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนและความคาดหวังที่มีต่อนักเรียน รวมทั้งการเป็นคนมองโลกในแง่ดีย่อมเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ชั้นเรียนได้มากกว่าครูที่มีทัศนคติและความคาดหวังในทางตรงกันข้าม ทัศนคติและความคาดหวังของครูที่มีต่อนักเรียนมักมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครูที่แสดงออกต่อนักเรียนด้วย

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การให้นักเรียนซักถามและเข้าร่วมกิจกรรมให้มาก จะทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสุข กระตือรือร้น และช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วย

4. การเสริมแรงที่เหมาะสมของครูจะช่วยให้เกิดบรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้น การให้การเสริมแรงควรพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ไม่ควรเน้นเฉพาะกับพฤติกรรมที่ดีที่สุด แต่ควรให้เมื่อพฤติกรรมนั้นดีขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะกับนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือพฤติกรรมมีปัญหา

ดังนั้นในการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ผู้สอน ผู้เรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะเป็นผู้กำหนดบรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนการสอน คุณลักษณะของผู้สอนที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพมีหลายประการ เช่น มีความรู้ในเรื่องที่จะสอนดี มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนและมีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน ส่วนผู้เรียนควรมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน นอกจากนี้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจะต้องเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศทางการเรียนให้มีคุณค่าและมีประสิทธิภาพ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร จัตรศุกุล. 2543 : 22)

จากเอกสารเกี่ยวกับบรรยากาศทางการเรียนสรุปได้ว่า การที่ผู้เรียนจะสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้นั้น องค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนนับได้ว่าเป็นความสำคัญอย่างยิ่ง

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในการเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

ไนท์ และแวกซ์แมน (พูลศรี ม่วงแพร. 2546 : 17 ; อ้างอิงจาก Knight and Waxman.1991.) ได้ศึกษาบรรยากาศและสภาพสิ่งแวดล้อมของชั้นเรียน พบว่าสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติของนักเรียน การปรับปรุงการสอน คือ การสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพราะเป็นตัวเชื่อมโยงไปถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แรงจูงใจในการเรียนและผลลัพธ์ในการเรียนของนักเรียนด้วย

งานวิจัยในประเทศ

วลีวรรณ ศรีเดชะวิวัฒน์ (2536 : 78) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวะกลุ่มภาคเหนือ พบว่า บรรยากาศในห้องเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อปัญหาการเรียน ได้แก่ ห้องเรียนอบอ้าว อาคารเรียน อาคารปฏิบัติการแต่ละหลังอยู่ใกล้กันทำให้เกิดเสียงรบกวนห้องเรียน และห้องปฏิบัติการแออัดไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา

เดิมศักดิ์ คทวณิช (2540 : 137) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนและวิธีเผชิญปัญหาทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคโนโลยีกรุงเทพ พบว่าบรรยากาศการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับปัญหาการเรียนและวิธีเผชิญปัญหาทางการเรียนของนักศึกษา ถ้านักศึกษามีความคิดเห็นต่อบรรยากาศทางการเรียนใน

ระดับดี จะเลือกใช้วิธีเผชิญปัญหาแบบสู้ ถ้านักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศทางการเรียนการสอนไม่ดี จะเลือกใช้วิธีเผชิญปัญหาแบบถอยหนี

พยอม ธีธูรส (2540 : 106-107) ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าสภาพห้องเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พีไลลักษณ์ อ่อนละมุล (2546 : 64) ได้ศึกษาและพัฒนายุทธวิธีวิธีการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ผลการวิจัยพบว่าบรรยากาศในการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับยุทธวิธีในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเรื่องบรรยากาศในการเรียน สัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ล้วนแล้วแต่ส่งผลทางการเรียนด้วยกันทั้งสิ้น

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในครอบครัว

5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในครอบครัว

วาสนา พิทักษ์สาธิต (ประกายทิพย์ พิชัย. 2539 : 24-25 ; อ้างอิงจาก วาสนา พิทักษ์สาธิต. 2527) ได้จำแนกสภาพแวดล้อมทางบ้านออกเป็น 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ

1. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่และเด็ก ระหว่างพี่น้องกับเด็ก และสภาพทั่วไปของครอบครัว

2. องค์ประกอบด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ได้แก่ รายรับรายจ่ายของครอบครัว ภาระของผู้ปกครอง การเงินของนักเรียนที่จะใช้จ่ายในเรื่องการศึกษาและส่วนตัว และความจำเป็นที่ต้องขอความช่วยเหลือทางการเงินทางผู้อื่น

3. องค์ประกอบด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ สภาพของบ้าน ที่ตั้งของบ้าน สิ่งแวดล้อมในบริเวณบ้าน ตลอดจนอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเดียวกัน

กัญญา สุวรรณแสง (2540 :99) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้านมีอิทธิพลมากทั้งด้านการอบรม การควบคุมดูแลเอาใจใส่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลำดับการเกิด การตั้งจุดมุ่งหวังของบิดามารดา ซึ่งความคาดหวังของบิดามารดาที่สูงเกินไปจะมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดความคับข้องใจได้ สอดคล้องกับที่ แอนเดอร์สัน (รังรอง งามศิริ. 2540 : 9 ; อ้างอิงจาก Anderson. 1995 : 87-110) กล่าวว่า การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง มีบทบาทต่อการปลุกฝังและการอบรมเลี้ยงดู โดยจะมีผลทำให้นักเรียนเกิดความพยายามที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ สภาพการณ์เช่นนี้จะทำให้นักเรียนตกอยู่ในภาวะกดดัน และเกิดความวิตกกังวลในการเรียน

กุหลาบ รัตนสังขธรรม และคนอื่นๆ (2540 : 13-15) ได้สรุปแนวคิดของสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ว่า ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีจะต้องมีพฤติกรรมที่แสดงความรัก และความผูกพันกันในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ต้องเอาใจใส่ดูแลและเอื้ออาทรต่อกัน หมายถึง การดูแลสุขภาพของกันและกัน อาหารการกิน การเล่าเรียนของบุตร ความทุกข์และความสุขที่ต้องการระบาย เป็นต้น
2. ต้องรู้จักคนที่เรารัก สำหรับบุตร บิดา มารดา ก็ต้องเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับบุตร อุปนิสัยบุตร จุดเด่นจุดด้อยเป็นอย่างไร
3. ต้องเคารพซึ่งกันและกัน หมายถึง การเคารพที่มาจากใจซึ่งมีพฤติกรรมการแสดงออกหลายอย่าง เช่น การรับฟัง การเกรงใจกัน การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เป็นต้น
4. ต้องมีความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับความผิดหรือความชอบ
5. ต้องมีความไว้วางใจกัน ควรมีต่อกันทั้งทางกายและใจ
6. ต้องให้กำลังใจกันและกัน อาจเป็นคำพูดหรือท่าทางที่ให้การสนับสนุน
7. ต้องให้อภัยกันและกัน
9. ต้องรู้จักสื่อสารกันในครอบครัว ควรใช้ปิยะวาจา ระหว่างบิดามารดาและบุตร
10. ต้องมีการปรับตัวตามภาวะที่เปลี่ยนแปลงของบุคคลในครอบครัว
11. ต้องใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณค่าและคุณภาพ มีกิจกรรมร่วมกัน ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่มี
12. ต้องรู้จักภาระหน้าที่ในครอบครัวและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอยู่ด้วยกัน ทุกคนต้องมีบทบาทหน้าที่ทั้งต่อตัวเองและต่อสมาชิกในครอบครัว
13. มีความใกล้ชิดสัมผัส เช่น การโอบกอดกันบ้างเป็นการแสดงความรักความอบอุ่นที่มีต่อกันในครอบครัว

เทียน ทองแก้ว (2540 : 40) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เกือบที่จะอยู่ในระดับเดียวกับความถนัดทางเรียนของนักเรียน การสอนและบรรยากาศในชั้นเรียน สภาพแวดล้อมดังกล่าวประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมทางบ้านหรือการสนับสนุนจากผู้ปกครอง สิ่งที่ได้รับจากการสนับสนุนจากทางบ้านจะช่วยปรับปรุงคุณลักษณะทางวิชาการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน และลดการขาดเรียนและการออกจากการเรียนกลางคัน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัว ความคาดหวังในตัวผู้เรียน การสนับสนุนของผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้เรียน

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในครอบครัว

งานวิจัยในต่างประเทศ

แวง และคนอื่นๆ (สุทธิสินี โจเย็น. 2545 : 37 ; อ้างอิงจาก Wang, Haertel, and Walberg. 1994) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เด็กเรียนดีโดยได้สังเคราะห์เนื้อหาคำแนะนำในการเรียนของกลุ่มนักเรียน 179 บท รวบรวมผลการสังเคราะห์รายงานการวิจัย 91 รายการ และสำรวจความคิดเห็นของนักวิจัยการศึกษา 61 คน ได้ข้อมูลที่น่าสนใจ 11,000 รายการที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เด็กเรียนดี และได้นำข้อมูลที่มีความสอดคล้องกันอย่างมาก 28 ตัวแปร และใช้ meta - analysis เพื่อสังเคราะห์ผลรวมของรายงานการวิจัยและข้อมูลผลที่ได้ออกมาจะเป็นค่าประมาณโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปร พบว่า สภาพแวดล้อมทางบ้านและการสนับสนุนของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการช่วยให้เด็กนักเรียนอยู่ในอันดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 58.4

งานวิจัยในประเทศ

พัชรี และชอนกลิน (2539 : 59) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นและนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) พบว่า ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในด้านความกดดันและการกระตุ้นพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลางและอยู่ในระดับสูงในด้านการสนับสนุนทางจิตวิทยา ส่วนในด้านความช่วยเหลือและการแบ่งเวลาไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือ ผู้ปกครองรายงานว่ามีบทบาทในการให้การช่วยเหลือระดับสูง แต่นักเรียนรับรู้ว่าได้รับความช่วยเหลือในระดับปานกลาง และผู้ปกครองรายงานว่าได้ส่งเสริมการเรียนของนักเรียนในด้านการแบ่งเวลาอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักเรียนรับรู้ว่าได้รับการส่งเสริมในระดับต่ำ

ประกายทิพย์ พิชัย (2539 : 78) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง จำนวน 1,009 คน พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สิริพร ดาวัน (2540 : 96) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษา พบว่า บรรยากาศในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ ถ้านักเรียนอยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาให้การดูแลเอาใจใส่ พร้อมทั้งจะให้การสนับสนุนด้านการเรียน นักเรียนจะเกิดความมุ่งมั่นและเห็นความสำคัญของการเรียน แต่ถ้านักเรียนอยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปล่อยปละละเลย ไม่สนใจทำให้นักเรียนรู้สึกท้อแท้ ขาดความมานะพยายามในการเรียน

ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541 : 116-117) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,370 คน พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีความ

คาดหวังกับพฤติกรรมการเรียน ตั้งเป้าหมายไว้สำหรับนักเรียน และต้องการให้นักเรียนประสบความสำเร็จ โดยทำความเข้าใจ สนใจในการเรียน มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ด้านการเรียน ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจสนับสนุนส่งเสริม ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนที่ดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จังหวัดนครนายก จำนวน 1,137 คน เป็นชาย 481 คน และหญิง 656 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จังหวัดนครนายก ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีระดับชั้นการศึกษาเป็นชั้น (Strata) และห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) และจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรโดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536 : 260; อ้างอิงจาก Yamane. 1967 : 886-887) ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นการศึกษา

ระดับชั้นการศึกษา	ประชากร (Population)		กลุ่มตัวอย่าง (Sample)	
	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้องเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 4	390	10	132	3
มัธยมศึกษาปีที่ 5	352	10	113	3
มัธยมศึกษาปีที่ 6	395	10	121	3
รวม	1,137	30	366	9

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
2. แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน
3. แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน
4. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน
5. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หรือตอบคำถามในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ ชาย หญิง

2. ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา () มัธยมศึกษาปีที่ 4
 () มัธยมศึกษาปีที่ 5
 () มัธยมศึกษาปีที่ 6

3. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย

2. แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน

แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียนเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน

2.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากตำรา และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียน

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ จริง ส่วนใหญ่จริง จริงบ้างไม่จริงบ้าง ส่วนใหญ่ไม่จริง ไม่จริง จำนวน 40 ข้อ

2.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียนที่สร้างขึ้นไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์ พิจารณาข้อความในแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 นำแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนนวมราชานุสรณ์ จำนวน 100 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item – total Correlation) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าระหว่าง .225 - .682 จำนวน 35 ข้อ

2.6 นำแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียนที่คัดเลือกไว้ในข้อ 2.5 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha- Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .924

2.7 นำแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียนที่ได้หาค่าอำนาจจำแนกและหาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้ในการวิจัยต่อไป <

ตัวอย่างแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด ขอให้เรียนตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดความรู้สึก และการกระทำของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อเดียว และกรุณาตอบทุกข้อ

- จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
 ส่วนใหญ่จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนพอสมควร
 จริงบ้างไม่จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความจริงของนักเรียนพอประมาณ
 ส่วนใหญ่ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ค่อยตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเท่าใดนัก
 ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	ไม่จริง
0	ข้าพเจ้าเตรียมตำราเรียนและอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมทุกวัน					
00	ข้าพเจ้าจะพยายามตั้งใจเรียนให้สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้					
000	ข้าพเจ้าไม่สนใจเรียนเพราะมีความรู้สึกว่าการเรียนเป็นเรื่องน่าเบื่อ					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน

ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	ไม่จริง
ข้อความทางบวก	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ	1	2	3	4	5

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน
(วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
3.67-5.00	มีแรงจูงใจในการเรียนมาก
2.34-3.66	มีแรงจูงใจในการเรียนปานกลาง
1.00-2.33	มีแรงจูงใจในการเรียนน้อย

3 แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน

แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน

3.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากตำรา และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ จริง ส่วนใหญ่จริง จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง ส่วนใหญ่ไม่จริง ไม่จริง จำนวน 20 ข้อ

3.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนที่สร้างขึ้นไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ อาจารย์ไพศาล อ้นประเสริฐ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ ดร. พาสณา จุฬรัตน์ พิจารณาข้อความในแบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.5 นำแบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนนวมราชานุสรณ์ จำนวน 100 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้การความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item – total Correlation) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าระหว่าง .440 - .720 ได้จำนวน 18 ข้อ

3.6 นำแบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนที่คัดเลือกไว้ในข้อ 3.5 มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha- Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .920

3.7 นำแบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนที่ได้หาค่าอำนาจจำแนกและหาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ตัวอย่างแบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด ขอให้นักเรียนตอบโดยทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องที่ตรงกับความคิดความรู้สึก และการกระทำของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อเดียว และกรุณาตอบทุกข้อ

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
 ส่วนใหญ่จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากพอสมควร
 จริงบ้างไม่จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนพอประมาณ
 ส่วนใหญ่ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ค่อยตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเท่าใดนัก
 ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	ไม่จริง
0	ข้าพเจ้ามีเชื่อว่าการเรียนจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับตัวของข้าพเจ้าเอง					
00	ข้าพเจ้ามีความมั่นใจว่าจะสามารถเรียนจนจบหลักสูตร					
000	ข้าพเจ้าเชื่อว่าถ้าตั้งใจทำงานใดแล้วยอมทำงานนั้นได้สำเร็จ					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน

ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่ จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ส่วนใหญ่ ไม่จริง	ไม่จริง
ข้อความทางบวก	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ	1	2	3	4	5

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
3.67-5.00	มีความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนอยู่ในระดับมาก
2.34-3.66	มีความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
1.00-2.33	มีความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนอยู่ในระดับน้อย

4. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน

แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียนเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในการเรียนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน

4.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากตำรา และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในการเรียน

4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ จริง ส่วนใหญ่จริง จริงบ้างไม่จริงบ้าง ส่วนใหญ่ไม่จริง ไม่จริง จำนวน 15 ข้อ

4.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียนที่สร้างขึ้นไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่

4.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียนที่สร้างขึ้นไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ ดร. พาสนา จุฬรัตน์ พิจารณาข้อความในแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.5 นำแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนนวมราชานุสรณ์ จำนวน 100 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item - total Correlation) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าระหว่าง .555 - .794 ได้จำนวน 14 ข้อ

4.6 นำแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียนที่คัดเลือกไว้ในข้อ 4.5 มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha- Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .919

4.7 นำแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ได้หาค่าอำนาจจำแนกและหาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ตัวอย่างแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด ขอให้นักเรียนตอบโดยทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องที่ตรงกับความคิดความรู้สึก และการกระทำของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อเดียว และกรุณาตอบทุกข้อ

จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
ส่วนใหญ่จริง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากพอสมควร
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความจริงของนักเรียนพอประมาณ
ส่วนใหญ่ไม่จริง	หมายถึง ข้อความนั้นไม่ค่อยตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเท่าใดนัก
ไม่จริง	หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่ จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ส่วนใหญ่ ไม่จริง	ไม่จริง
0	ครูมีความรู้ความสามารถ ในเรื่องที่สอน					
00	นักเรียนช่วยเหลือและแลกเปลี่ยน ความรู้กันในระดับเรียน					
000	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาด้านการ เรียน ข้าพเจ้าสามารถ ปรึกษากับครูได้					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน

ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่ จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ส่วนใหญ่ ไม่จริง	ไม่จริง
ข้อความทางบวก	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ	1	2	3	4	5

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน
(วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
3.67-5.00	สภาพแวดล้อมในการเรียนอยู่ในระดับมาก
2.34-3.66	สภาพแวดล้อมในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
1.00-2.33	สภาพแวดล้อมในการเรียนอยู่ในระดับน้อย

* 5. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว

แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัวเป็นแบบสอบถามผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอน
ดังต่อไปนี้

5.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม
ในครอบครัวเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว

5.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากตำรา และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในครอบครัว

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ จริง ส่วนใหญ่จริง จริงบ้างไม่จริงบ้าง ส่วนใหญ่ไม่จริง ไม่จริง จำนวน 15 ข้อ

5.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่สร้างขึ้นไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ อาจารย์ไพศาล อ้นประเสริฐ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ ดร. พาสนา จุรัตน์ พิจารณาข้อความในแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5.5 นำแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการครอบครัวที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนนวมราชานุสรณ์ จำนวน 100 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item – total Correlation) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าระหว่าง .466 - .838 ได้จำนวน 15

5.6 นำแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่คัดเลือกไว้ในข้อ 5.5 มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha- Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .923

5.7 นำแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ได้หาค่าอำนาจจำแนกและหาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ตัวอย่างแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด ขอให้นักเรียนตอบโดยทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องที่ตรงกับความคิดความรู้สึก และการกระทำของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อเดียว และกรุณาตอบทุกข้อ

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
ส่วนใหญ่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากพอสมควร
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความจริงของนักเรียนพอสมควร
ส่วนใหญ่ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ค่อยตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเท่าใดนัก
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่ จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ส่วนใหญ่ ไม่จริง	ไม่จริง
0	พ่อแม่หรือผู้ปกครองสนใจเอาใจใส่และซักถามเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้					
00	พ่อแม่คาดหวังในตัวข้าพเจ้าเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ของข้าพเจ้า					
000	ข้าพเจ้ารับรู้ที่พ่อแม่คาดหวังให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในด้านการเรียนรู้					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว

ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่ จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ส่วนใหญ่ ไม่จริง	ไม่จริง
ข้อความทางบวก	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ	1	2	3	4	5

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว
(วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
3.67-5.00	สภาพแวดล้อมในครอบครัวอยู่ในระดับมาก
2.34-3.66	สภาพแวดล้อมในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง
1.00-2.33	สภาพแวดล้อมในครอบครัวอยู่ในระดับน้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังโรงเรียนนวมราชานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนนวมราชานุสรณ์ ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 100 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว ในการทดลองเครื่องมือ (try out) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ในการวิจัย

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังโรงเรียนนครนายกวิทยาคม เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนนครนายกวิทยาคม ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 366 คน ตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในวันที่ 12-13 มกราคม พ.ศ. 2548

4. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน แบบสอบถามแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว โดยใช้การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total Correlation)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน แบบสอบถามแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation analysis)

3.2 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์และตัวแปรพยากรณ์ (Multiple Correlation Analysis)

3.3 หาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการเรียนและวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE_{est}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานพยากรณ์
b_i	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (Raw Score)
β_i	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standard Score)
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Y'	แทน	ค่าการพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนโดยใช้คะแนนดิบ (Raw Score)
Z'_y	แทน	ค่าการพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนโดยใช้คะแนนมาตรฐาน (Standard Score)
Z_{x5}	แทน	ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_{x4}	แทน	ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเองในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_{x8}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_{x1}	แทน	เพศในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_{x1}	แทน	ระดับชั้นการศึกษาในรูปคะแนนมาตรฐาน
X_1	แทน	เพศ
X_2	แทน	ระดับชั้นการศึกษา
X_3	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_4	แทน	ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความหวังในความสามารถของตนเอง
X_5	แทน	ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์

X ₆	แทน บรรยากาศในการเรียนการสอน
X ₇	แทน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X ₈	แทน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
X ₉	แทน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X ₁₀	แทน ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน
Y	แทน แรงจูงใจในการเรียน
Y ₁	แทน แรงจูงใจในการเรียนด้านการวางแผนในการเรียน
Y ₂	แทน แรงจูงใจในการเรียนด้านการพึ่งตนเองในการเรียน
Y ₃	แทน แรงจูงใจในการเรียนด้านความกระตือรือร้นในการเรียน
Y ₄	แทน แรงจูงใจในการเรียนด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียน
**	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรพยากรณ์ สถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา สถิติที่ใช้คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Analysis)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรพยากรณ์

ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และสภาพแวดล้อมในครอบครัว ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามตัวแปรพยากรณ์ซึ่งได้แก่ ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อม
ในการเรียน และด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัว

ตัวแปรพยากรณ์	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
ตัวแปรด้านส่วนตัว					
1. เพศ					
ชาย	154	42.1	-	-	-
หญิง	212	57.9	-	-	-
รวม	366	100.0	-	-	-
2. ระดับชั้นการศึกษา					
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	132	36.1	-	-	-
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	113	30.9	-	-	-
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	121	33.0	-	-	-
รวม	366	100.0			
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	-	-	3.12	0.53	ปานกลาง
4. ความเชื่อในความสามารถ ของตนเองในการเรียน					
ด้านความคาดหวังในความ					
สามารถของตนเอง	-	-	3.84	0.39	มาก
ด้านความคาดหวังในผลลัพธ์	-	-	4.34	0.47	มาก
ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน					
5. สภาพแวดล้อมในการเรียน					
บรรยากาศในการเรียน					
การสอน	-	-	3.02	0.47	ปานกลาง
สัมพันธภาพระหว่าง					
นักเรียนกับครู	-	-	3.48	0.58	ปานกลาง
สัมพันธภาพระหว่าง					
นักเรียนกับเพื่อน	-	-	3.80	0.46	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปรพยากรณ์	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมใน					
ครอบครัว					
6. สภาพแวดล้อมใน					
ครอบครัว					
สัมพันธ์ภาพระหว่าง					
นักเรียนกับผู้ปกครอง	-	-	3.88	0.58	มาก
ความคาดหวังของ					
ผู้ปกครองที่มีต่อ					
ตัวนักเรียน	-	-	4.17	0.38	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 2 จำแนกตามตัวแปรด้านส่วนตัว พบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 366 คน เป็นนักเรียนชายร้อยละ 42.1 นักเรียนหญิงร้อยละ 57.9 และเมื่อจำแนกตามระดับชั้นการศึกษาพบว่า จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.1 รองลงมาคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 33 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 30.9 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ส่วนความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ และด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเองอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 และ 3.84 ตามลำดับ

ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนพบว่า สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ส่วนสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครูและบรรยากาศในการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 และ 3.02 ตามลำดับ

และตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัวพบว่าความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียนและสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และ 3.88 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาระดับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยรวมและรายด้าน ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่โดยรวมและรายด้าน

แรงจูงใจในการเรียน	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
ด้านการวางแผนในการเรียน			
การเตรียมตำราเรียนและอุปกรณ์ในการเรียน	3.93	0.71	มาก
การจัดแบ่งตารางเวลาในการเรียน	3.64	0.18	ปานกลาง
การที่ไม่ได้มีการเตรียมตัวก่อนสอบ	2.32	1.00	น้อย
การที่ไม่ทำตารางเวลาในการอ่านหนังสือ	3.29	1.10	มาก
การพยายามเรียนให้สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้	4.60	0.68	มาก
การพยายามสอบให้ได้อันดับที่ดีขึ้น	4.14	0.82	มาก
การที่ไม่ได้วางแผนการเรียนในอนาคต	1.91	1.00	น้อย
การที่รอให้เรียนจบก่อนจึงจะคิดเรื่องการเรียนต่อ	1.84	1.00	น้อย
การให้เวลากับการเรียนน้อยเกินไป	3.21	1.10	ปานกลาง
การอ่านตำราเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน	2.57	0.85	ปานกลาง
การวางแผนในการเรียน (โดยรวม)	3.14	0.32	ปานกลาง
ด้านการพึ่งตนเองในการเรียน			
การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	3.14	0.87	ปานกลาง
การใช้ความพยายามมากขึ้นเมื่อมีผลการเรียนไม่ดี	3.98	0.82	มาก
การทำความเข้าใจกับบทเรียน	3.54	0.88	ปานกลาง
เมื่อขาดเรียนแล้วไม่ได้สอบถามบทเรียนจากเพื่อน	2.08	1.00	น้อย
การทำงานที่ได้รับมอบหมาย	3.50	0.85	ปานกลาง
การไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม	1.94	0.92	น้อย
การทบทวนบทเรียน	2.99	0.82	ปานกลาง
การทบทวนก่อนที่จะส่งงาน	3.62	0.80	ปานกลาง
การพึ่งตนเองในการเรียน (โดยรวม)	2.64	0.35	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

แรงจูงใจในการเรียน	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
ด้านความกระตือรือร้นในการเรียน			
การที่ไม่ชอบบางวิชาแต่ก็ตั้งใจเรียน	3.56	0.95	ปานกลาง
การจดสรุปย่อเนื้อหาของวิชา	2.56	0.96	ปานกลาง
การจดจำรายละเอียดสำคัญที่อาจารย์สอนไม่ได้	2.41	0.94	ปานกลาง
การจับใจความสำคัญที่อาจารย์สอน	3.28	0.94	ปานกลาง
ความมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงตนเองให้เรียนดีขึ้น	4.15	0.85	มาก
การใช้เวลาส่วนใหญ่พูดคุยสนุกสนานกับเพื่อนมากกว่าจะสนใจเรื่องเรียน	3.04	1.00	ปานกลาง
การฟังคำบรรยายของอาจารย์	4.02	0.78	มาก
การตั้งใจทำงานทุกครั้ง	4.05	0.81	มาก
การอ่านหนังสือที่ตนเองสนใจ	3.96	0.91	มาก
ความกระตือรือร้นในการเรียน (โดยรวม)	3.10	0.33	ปานกลาง
ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียน			
การตั้งความหวังทางการเรียน	3.90	1.0	มาก
การที่ยังไม่ได้คิดจะเรียนต่อ	1.42	0.92	น้อย
ความมุ่งหวังที่จะเรียนให้เก่ง	4.28	0.86	มาก
ความมุ่งหวังที่จะเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยของรัฐ	4.39	0.93	มาก
การหมดกำลังใจที่จะเรียนเมื่อรู้ว่าตนเองด้อยกว่าเพื่อน	1.87	1.00	น้อย
การที่เรียนไปเรื่อยๆ โดยไม่สนใจต่อผลการเรียน	2.39	1.20	ปานกลาง
การพยายามหาวิธีใหม่ๆ ที่จะเรียนให้ประสบความสำเร็จ	4.06	0.84	มาก
เมื่อพบบทเรียนที่ยากทำให้รู้สึกไม่อยากเรียน	2.91	1.10	ปานกลาง
การตั้งเป้าหมายในการเรียน (โดยรวม)	2.26	0.29	น้อย
แรงจูงใจในการเรียน	2.82	0.20	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 3 พบว่า แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านของแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่า ด้านการวางแผนในการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.14 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การเตรียมตำราเรียนและอุปกรณ์การเรียน การพยายามเรียนให้สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้ การพยายามสอบให้ได้อันดับดีขึ้นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.60 – 3.43 ส่วนการจัดแบ่งตารางเวลาในการเรียน การที่ไม่ทำตารางเวลาในการอ่านหนังสือ การที่รู้สึกทำให้เวลาในการเรียนน้อยเกินไป และการอ่านหนังสือเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.57 – 3.29 และการที่ไม่ได้เตรียมตัวล่วงหน้าก่อนสอบ การไม่วางแผนการเรียนในอนาคต และการที่รอให้เรียนจบก่อนจึงจะคิดเกี่ยวกับการศึกษาต่ออยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.88 – 2.32

ด้านการพึ่งตนเองในการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 2.64 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การใช้ความพยายามมากขึ้นเมื่อผลการเรียนยังไม่ดีอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ส่วนการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม การทำความเข้าใจกับบทเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การทบทวนบทเรียน และการทบทวนก่อนที่จะส่งงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.62 – 2.99 ส่วนเมื่อขาดเรียน แล้วไม่ได้สอบถามบทเรียนจากเพื่อน และการไม่มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.08 และ 1.94 ตามลำดับ

ด้านความกระตือรือร้นในการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.10 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงตนเองให้เรียนดีขึ้น การฟังคำบรรยายของอาจารย์ การตั้งใจทำงานทุกครั้ง การอ่านหนังสือที่ตนเองสนใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.15 – 4.02 ส่วนการที่ไม่ชอบเรียนบางวิชาแต่ก็ตั้งใจเรียน การจดสรุปย่อเนื้อหาของวิชา การจดจำรายละเอียดสำคัญๆ ที่อาจารย์สอนไม่ได้ การจับใจความสำคัญเวลาอาจารย์สอนและการใช้เวลาส่วนใหญ่พูดคุยสนุกสนานกับเพื่อนมากกว่าจะสนใจเรื่องเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.41 – 3.56

ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 2.26 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การตั้งความหวังทางการเรียนไว้ค่อนข้างสูง ความมุ่งมั่นที่จะเรียนให้เก่ง ความมุ่งมั่นที่จะเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยของรัฐให้ได้ การพยายามหาวิธีการใหม่ๆ ที่จะเรียนให้ประสบความสำเร็จอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.39 – 3.90 ส่วนการที่เรียนไปเรื่อยๆ โดยไม่สนใจต่อผลการเรียนและเมื่อพบบทเรียนที่ยากทำให้รู้สึกไม่อยากเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 และ 2.39 ตามลำดับ ส่วนการที่หมดกำลังใจที่จะเรียนเมื่อรู้ว่าตนเองด้อยกว่าเพื่อนและการที่ยังไม่ได้คิดว่าจะเรียนต่ออยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.87 และ 1.42 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และสภาพแวดล้อมในครอบครัว โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนและด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัว

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀
X ₁	1.00	.002	.271 ^{**}	.000	.025 ^{**}	-.120	-.023	-.061	.103 [*]	.105 [*]
X ₂		1.00	-.166 [*]	.029	.038	-.083	.006	-.060	-.054	-.078
X ₃			1.00	.123 [*]	.203 ^{**}	-.098	-.229 ^{**}	.020	.003	.074
X ₄				1.00	.527 ^{**}	.175 ^{**}	-.114 [*]	.347 ^{**}	.341 ^{**}	.267 ^{**}
X ₅					1.00	.234 [*]	.011	.371 ^{**}	.383 ^{**}	.423 ^{**}
X ₆						1.00	.265 ^{**}	.371 ^{**}	.192 ^{**}	.127 [*]
X ₇							1.00	.097	.064	.005
X ₈								1.00	.311 ^{**}	.216 ^{**}
X ₉									1.00	.430 ^{**}
X ₁₀										1.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัว พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันในทางบวกมีค่าตั้งแต่ .002 - .527 โดยค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าตั้งแต่ .103 - .234 และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูง 3 อันดับแรก คือ ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (X_4) กับความคาดหวังในผลลัพธ์ (X_5) ความคาดหวังในผลลัพธ์กับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน (X_{10}) และความคาดหวังในผลลัพธ์กับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_9) ส่วนค่าที่มีความสัมพันธ์กันในทางลบมีค่าตั้งแต่ -.229 ถึง -.023 ค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าตั้งแต่ -.166 ถึง -.114

3.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัวกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นรายด้าน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัวกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นรายด้าน

ตัวแปร	Y	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄
X ₁	-.086	-.203 ^{**}	-.138 ^{**}	.043	.127 [*]
X ₂	-.117 [*]	-.123 [*]	-.046	.008	-.149 ^{**}
X ₃	.056	-.079	.046	.060	.150 ^{**}
X ₄	.329 ^{**}	-.029	.317 ^{**}	.366	.209 ^{**}
X ₅	.333 ^{**}	-.004	.244 ^{**}	.410 ^{**}	.218 ^{**}
X ₆	.149 ^{**}	.090	.116 [*]	.152 ^{**}	.003
X ₇	.030	.132 [*]	-.034	-.035	-.003
X ₈	.291 ^{**}	.055	.254 ^{**}	.343 ^{**}	.078
X ₉	.235 ^{**}	.033	.151 ^{**}	.268 ^{**}	.158 ^{**}
X ₁₀	.219 ^{**}	.028	.054	.225 ^{**}	.289 ^{**}

^{*} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนและด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัวกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .333 - .219 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียน 3 อันดับแรก คือ ความคาดหวังในผลลัพธ์ (X₅) ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (X₄) และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₈)

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ด้านการวางแผนในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ เพศ (X₁) (-.203) และที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือระดับชั้นการศึกษา (X₂) (-.123)

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ด้านการพึ่งตนเองในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ความเชื่อในความสามารถของตนเองด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (X_4) (.317) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_8) (.254) ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ (X_5) (.244) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_9) (.151) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ด้านการพึ่งตนเองในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ เพศ (X_1) (-.138)

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ด้านความกระตือรือร้นในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ (X_5) (.410) ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (X_4) (.366) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_8) .343 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_9) (.268) ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน (X_{10}) (.225) และบรรยากาศในการเรียนการสอน (X_6) (.152) ส่วนสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ด้านความกระตือรือร้นในการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน (X_{10}) (.289) ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ (X_5) (.218) ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (X_4) (.209) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_9) (.158) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_3) (.150) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ระดับชั้นการศึกษา (X_2) (-.149)

**ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและค่าน้ำหนักความสำคัญ
ของตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4**

4.1 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	R ² Change	Adjusted R ²	SE _{est}	F	Prob
ความเชื่อในความสามารถของ ตนเองในการเรียนด้านความ คาดหวังในผลลัพธ์ (X ₅)	.333	.111	-	.108	.1963	45.333	.000
ความเชื่อในความสามารถของ ตนเองในการเรียนด้าน ความคาดหวังใน ความสามารถ (X ₄)	.379	.143	.030	.139	.1930	30.380	.000
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับเพื่อน (X ₈)	.407	.165	.220	.158	.1907	23.900	.000
เพศ (X ₁)	.429	.184	.190	.175	.1889	20.325	.000
ระดับชั้นการศึกษา (X ₂)	.445	.198	.140	.187	.1875	17.804	.000

จากตาราง 6 พบว่าความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ (X_5) จะส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนประมาณร้อยละ 11.10 และเมื่อเพิ่มตัวแปรความเชื่อในความสามารถของตนเองด้านความคาดหวังในความสามารถ (X_4) จะส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 14.30 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_8) เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 16.50 เพศ (X_7) เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 18.40 และระดับชั้นการศึกษา (X_2) เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 19.80 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง .333 - .445 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์มีค่าระหว่างเท่ากับ .1875 - .1963

4.2 คำนำหนักความสำคัญของตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4

ตัวแปรพยากรณ์	b_i	β_i	t	Prob	อันดับ ความสำคัญ
ความเชื่อในความสามารถของตนเอง ในการเรียนด้านความคาดหวัง					
ในผลลัพธ์ (X_5)	.098	.225	3.817**	.000	1
ความเชื่อในความสามารถของตนเอง ในการเรียนด้านความคาดหวังใน					
ความสามารถของตนเอง (X_4)	.085	.161	2.822**	.005	2
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	.068	.153	2.938**	.004	3
เพศ (X_1)	-.591	-.141	-2.890**	.004	4
ระดับชั้นการศึกษา (X_2)	.301	-.121	-2.547**	.011	5
ค่าคงที่ (Constant)	1.956		16.487**	.000	
R = .445 R ² = .198 F = 17.804 Prob = .000 SE _{est} = 18.75					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่าค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรทั้ง 5 ตัว สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยเรียงลำดับตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ (X_5) ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (X_4) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_3) เพศ (X_1) และระดับชั้นการศึกษา (X_2) ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ได้ประมาณร้อยละ 19.80 และเมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนนดิบ

(Raw Score)

$$\begin{aligned} \text{แรงจูงใจในการเรียน } (Y') &= 1.956 + 0.098 \text{ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้าน} \\ &\quad \text{ความคาดหวังในผลลัพธ์ } (X_5) \\ &+ 0.085 \text{ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน} \\ &\quad \text{ด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง } (X_4) \\ &+ 0.068 \text{ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน } (X_8) \\ &+ 0.591 \text{ เพศ } (X_1) \\ &+ 0.301 \text{ ระดับชั้นการศึกษา } (X_2) \end{aligned}$$

สมการพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนนมาตรฐาน

(Standard Score)

$$\begin{aligned} \text{แรงจูงใจในการเรียน } (Z'_y) &= 0.225 \text{ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความ} \\ &\quad \text{คาดหวังในผลลัพธ์ } (Z_{x_5}) \\ &+ 0.161 \text{ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน} \\ &\quad \text{ด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง } (Z_{x_4}) \\ &+ 0.153 \text{ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน } (Z_{x_8}) \\ &+ 0.414 \text{ เพศ } (Z_{x_1}) \\ &+ 0.121 \text{ ระดับชั้นการศึกษา } (Z_{x_2}) \end{aligned}$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนและตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัวกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
3. เพื่อหาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

สมมติฐานการวิจัย

1. ตัวแปรด้านส่วนตัว ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียน
2. มีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัว ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จังหวัดนครนายก จำนวน 1,137 คน เป็นชาย 481 คน และหญิง 656 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จังหวัดนครนายก ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีระดับชั้นการศึกษาเป็นชั้น (Strata) และห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) และจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรโดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% (ลัวัน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536 : 260; อ้างอิงจาก Yamane. 1967 : 886-887)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
2. แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน
3. แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน
4. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน
5. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังโรงเรียนนครนายกวิทยาคม เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนนครนายกวิทยาคม ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 366 คน ตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในวันที่ 12-13 มกราคม พ.ศ. 2548

การวิเคราะห์และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน แบบสอบถามแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว โดยใช้การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total Correlation)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน แบบสอบถามแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน Pearson product moment correlation analysis

3.2 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์และตัวแปรพยากรณ์ โดยใช้ Multiple Correlation Analysis

3.3 หาค่านำหนักความสำคัญของตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนและวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ Stepwise Multiple Regression Analysis

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่าอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ด้านการวางแผนในการเรียน ด้านการพึ่งตนเองในการเรียน และด้านความกระตือรือร้นในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนอยู่ในระดับน้อย

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัว กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์บรรยากาศในการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน

3. ผลการศึกษาค่านำหนักความสำคัญของตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่าความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์มีค่าความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพศ และระดับชั้นการศึกษา ตามลำดับ และจากค่านำหนักความสำคัญของตัวแปรยังสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนนดิบ
(Raw Score)

$$\begin{aligned} \text{แรงจูงใจในการเรียน (Y')} &= 1.956 + 0.098 \text{ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้าน} \\ &\quad \text{ความคาดหวังในผลลัพธ์ (X}_5\text{)} \\ &\quad + 0.085 \text{ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน} \\ &\quad \text{ด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (X}_4\text{)} \\ &\quad + 0.068 \text{ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X}_8\text{)} \\ &\quad + 0.591 \text{ เพศ (X}_1\text{)} \\ &\quad + 0.301 \text{ ระดับชั้นการศึกษา (X}_2\text{)} \end{aligned}$$

สมการพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนนมาตรฐาน
(Standard Score)

$$\begin{aligned} \text{แรงจูงใจในการเรียน (Z')} &= 0.225 \text{ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความ} \\ &\quad \text{คาดหวังในผลลัพธ์ (Z}_{x_5}\text{)} \\ &\quad + 0.161 \text{ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน} \\ &\quad \text{ด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (Z}_{x_4}\text{)} \\ &\quad + 0.153 \text{ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (Z}_{x_8}\text{)} \\ &\quad + 0.414 \text{ เพศ (Z}_{x_1}\text{)} \\ &\quad + 0.121 \text{ ระดับชั้นการศึกษา (Z}_{x_2}\text{)} \end{aligned}$$

การอภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่าอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ด้านการวางแผนในการเรียน ด้านการพึ่งตนเองในการเรียน และด้านความกระตือรือร้นในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนอยู่ในระดับน้อย

ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการเรียนด้านการวางแผนในการเรียน ด้านการพึ่งตนเองในการเรียน และด้านความกระตือรือร้นในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะนักเรียนค่อนข้างให้ความสำคัญกับการเรียน เห็นคุณค่าของการเรียน มีการวางแผนในการเรียนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต การเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ความทุ่มเทให้การเรียน การทบทวนบทเรียน การทำความเข้าใจกับบทเรียน ตลอดจนการ

ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการเรียน ไม่ว่าจะเป็นการใช้ความพยายามให้มากขึ้นเมื่อมีผลการเรียนยังไม่ดี การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม มีความกระตือรือร้นในการเรียนเพื่อให้ตนเองสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และคมเพชร จัตรศุภกุล (2543 : 76) ที่กล่าวว่า นักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนมากขึ้น หากนักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น ทুমเทพลังท์กับการเรียน เรียนรู้ที่จะบริหารเวลาในการเรียน พยายามใช้ทุกช่วงเวลาให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียน มีสมาธิและเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น และยังสอดคล้องกับสมพร พรหมจรรย์ (2540 : 5) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจในการเรียนสูงนั้น ต้องมีความทะเยอทะยานทางการเรียน มีการพึงตนเองทางการเรียน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และมีพฤติกรรมมุ่งสู่เป้าหมายได้อย่างเหมาะสม มีความต้องการความสำเร็จที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสิริพร ดาวัน (2540 : 98) ที่กล่าวว่า นักเรียนที่ต้องการจะประสบความสำเร็จในการเรียน ต้องการได้รับการยอมรับ ยกย่องเกี่ยวกับการเรียน จะมีแรงจูงใจในการเรียน มีความมุ่งมั่นที่จะเรียนให้บรรลุผลสำเร็จ พยายามสนใจและเอาใจใส่ในการเรียน พยายามทบทวนบทเรียนเพื่อที่จะได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดทั้งทำให้รู้สึกภาคภูมิใจในผลการเรียนของตนเอง และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของคีเวียน (Kivinen. 2003 : 228) ได้ศึกษาแรงจูงใจ และการควบคุมตนเองในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนที่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนจะตั้งใจเรียน มีการจัดการกับตนเองด้านการเรียน การช่วยเหลือตนเองในด้านการเรียน กลวิธีการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จด้านการเรียน

ส่วนแรงจูงใจในการเรียนด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างยังขาดการวางเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการคาดหมายผลการเรียนของตนเอง การตั้งความหวังในการเรียน การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ความพยายามที่มีต่อการเรียน และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ พรรณี ชูชัย เชนจิต (2538 : 513-514) ที่กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจต่ำไว้ว่าจะเป็นผู้ที่ทำงานแบบไม่มีเป้าหมาย และตั้งเป้าหมายไว้ในวิถีทางที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว ซึ่งอาจตั้งเป้าหมายง่ายหรือยากเกินไป ตั้งเป้าหมายไว้ง่ายเพื่อป้องกันความผิดหวัง ตั้งเป้าหมายไว้ง่ายเกินไปเพราะรู้ว่าอาจจะต้องล้มเหลวอีก แต่ก็เป็นการล้มเหลวเพราะการทำงานที่ยากเกินไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของทศพร อันสงคราม (2545 : 4) ที่ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าปัญหาของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพราะนักเรียนจะรู้สึกท้อแท้ เบื่อหน่าย ไม่มีความพยายาม และไม่มีความตั้งใจในการเรียน

ดังนั้นการที่จะพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนได้นั้นต้องเริ่มพัฒนาที่ตัวของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีเป้าหมายที่ต้องการจะประสบความสำเร็จในการเรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองซึ่งปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545 : 229-231)

ยังได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนรู้ไว้ว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งที่เรียนรู้ และพัฒนาขึ้นมาได้ ในตัวของเด็กและบุคคล โดยการจัดโปรแกรมการเรียน และการฝึกอบรมที่เน้นเรื่องการเปลี่ยนเจตคติ พฤติกรรม บุคลิกภาพ โดยเฉพาะการสร้าง ความเชื่อและให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายร่วมกัน พยายามสร้างความสำเร็จเป็นขั้นๆ ในการเรียนควรตั้งเป้าหมายเป็นขั้นตอน และพยายามเรียนให้สำเร็จในแต่ละขั้นตอนก็จะทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียนมากขึ้น

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัวกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ บรรยากาศในการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเองและด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนและยังเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ควรจะมีอยู่ในตัวของนักเรียน เพราะนักเรียนที่มีความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนจะมีความมั่นใจและมีความเชื่อมั่นในการเรียนของตนเอง เพราะนักเรียนจะสามารถรับรู้ความสามารถของตนเอง และประเมินความสามารถของตนเองได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง รวมทั้งถ้านักเรียนมีความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนสูงก็จะทำให้นักเรียนมีความพยายามและเอาใจใส่ต่อการเรียนมากขึ้น และเมื่อพบกับอุปสรรคต่างๆ ก็จะมีแนวโน้มจะกระตุ้นตนเองให้ใช้ความพยายามมากขึ้น ส่วนนักเรียนที่มีความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนต่ำ ก็จะทำให้นักเรียนไม่มีแรงจูงใจในการเรียน ไม่มีความมั่นใจ และมีพฤติกรรมทางการเรียนไม่เต็มความสามารถ และอาจจะส่งผลให้นักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของโรเบิร์ต (กัญญาวดี แสงงาม. 2543 : 15 ; อ้างอิงจาก Robert. 1984 : 356-362) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในความสามารถของตนเองเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความพยายามในการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 42 คน พบว่า นักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงมีความเชื่อว่าจะได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงกว่าและใช้ความพยายามมากกว่านักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับที่ นวพร เชิดฉาย (2542 : 22)

ที่กล่าวว่า ความเชื่อในความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับผลทางการเรียนและความเพียรพยายามของบุคคลต่อการเรียน การตัดสินใจและการวางแผนทางการเรียน

2.2 ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน ได้แก่ บรรยากาศในการเรียนการสอน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการที่ครูมีวิธีการสอนที่ดี มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่สอน มีความยุติธรรมในการให้คะแนนแล้วแต่ช่วยเพิ่มบรรยากาศในการเรียนให้ดียิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้น ซึ่งบรรยากาศในการเรียนการสอนนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เกี่ยวข้องและอาจส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมในการเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตร. 2542 : 12-16) ได้แก่ การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ กระบวนการคิด และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนให้ผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ และยังให้มีการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมพร พรหมจรรย์ (2540 :77) ที่ศึกษาพบว่าบรรยากาศในการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และสามารถร่วมพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของพิไลลักษณ์ อ่อนละมุน (2546 : 64) ที่ศึกษาพบว่าบรรยากาศในการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกวิธีการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสิริพร ดาวัน (2540 : 89) ที่ได้ศึกษาพบว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ครูมีวิธีการสอนที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน รวมทั้งมีสื่อและอุปกรณ์การสอนที่เป็นประโยชน์ ก็จะช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในวิชาที่เรียน มีความศรัทธาในตัวผู้สอน และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรวมทั้งอาจช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จากการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการที่นักเรียนและเพื่อนมีการติดต่อสัมพันธ์กัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด การเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างเพื่อน การยอมรับฟังความคิดเห็น

ของเพื่อน ส่งผลให้การทำงานกลุ่มและการปฏิบัติงานกับเพื่อนเป็นไปอย่างเหมาะสม และการช่วยเหลือสนับสนุนเมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ สนใจความรู้สึกของเพื่อนก็จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนและก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในห้องเรียนและอาจส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์และคมเพชร จิตรศุภกุล (2543 : 84) ที่กล่าวว่า นักเรียนสามารถปรึกษาปัญหาการเรียนและปัญหาส่วนตัวกับเพื่อนได้ มีความภูมิใจที่เพื่อน ๆ ต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรักสามัคคี และมีน้ำใจต่อกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนหรือเรื่องส่วนตัว อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมพร พรหมจรรย์ (2540 : 79) ที่ศึกษาพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับสุภาภรณ์ ศศิฉลภรธรรม (2543 : 91) ที่ศึกษาพบว่าตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมในครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความคิดเห็นว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองนั้นเป็นการที่ผู้ปกครองให้ความรักความเข้าใจ การอบรมสั่งสอนอย่างมีเหตุผล การพูดคุยให้คำปรึกษาเมื่อเวลานักเรียนมีปัญหา การให้ความสนใจเรื่องการเรียนของนักเรียนและการให้การสนับสนุนด้านการเรียน ซึ่งผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับที่พิไลลักษณ์ อ่อนละมุน (2546 : 39) ที่กล่าวว่าบรรยากาศในการครอบครัวมีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของนักเรียนและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์และคมเพชร จิตรศุภกุล (2543 : 82) ที่ศึกษาพบว่าบรรยากาศในครอบครัวเป็นตัวแปรที่ส่งผลทางบวกต่อยุทธวิธีการเรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น เพราะนักเรียนวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิด ความรู้สึก ตลอดทั้งการกระทำของนักเรียนไว้ว่า นักเรียนสามารถปรึกษาบิดามารดาหรือผู้ปกครองได้เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน บิดามารดาหรือผู้ปกครองให้กำลังใจสนับสนุนและส่งเสริมนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน นอกจากนี้ยังสนใจเอาใจใส่และซักถามเกี่ยวกับเรื่องการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุภาภรณ์ ศศิฉลภรธรรม (2543 : 90) ที่ศึกษาพบว่าบรรยากาศในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และสิริพร ดาวัน (2540 : 96) ที่ศึกษาพบว่า บรรยากาศในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียนก็เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ทางบวกแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน โดยนักเรียนรับรู้ว่าคุณปกครองมีความคาดหวังเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียน การสอบ และอนาคตในการเรียนของนักเรียนมากก็จะทำให้นักเรียนมีการปฏิบัติตนที่ดีในการเรียนมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแอนเดอร์สัน (วังรอง งามศิริ. 2540 : 59 ; อ้างอิงจาก Anderson. 1995 : 15-33) ที่กล่าวว่า การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง (Perceived Parent's Expectation) มีบทบาทต่อการปลุกฝังการรับรู้และการอบรมเลี้ยงดู โดยจะมีผลทำให้นักเรียนเกิดความมานะพยายามที่จะทำให้ตนเองประสบความสำเร็จตามที่ผู้ปกครองคาดหวัง และยังกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความพยายามในการเรียนมากขึ้น เช่น กระตุ้นให้ตนเองอ่านหนังสือทบทวนบทเรียน ตั้งใจเรียน เพื่อให้มีผลการเรียนที่ดี ทำให้นักเรียนมีความพยายามมากขึ้น และเกิดความมั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของวังรอง งามศิริ (2540 : 263) ที่พบว่า ผู้ปกครองจะเป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาอัตโนมัติการเรียนโดยที่ผู้ปกครองจะถ่ายทอดค่านิยมไปยังบุตร ตั้งแต่เด็กนักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียน โดยเฉพาะความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียน ผู้ปกครองที่มีความคาดหวังเกี่ยวกับการเรียนสูง ก็มักจะมีเชื่อและค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา และนักเรียนจะรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองที่ต้องการให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม มีผลการเรียนที่ดี และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ และสุภาพธรรม (2543 : 91) ยังพบว่า การรับรู้ความคาดหวังของปกครองมีความสัมพันธ์กับความอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกด้วย

3. คำนำนักความสำคัญของตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ ด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพศและระดับชั้นการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

3.1 ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์เป็นตัวแปรที่มีค่านำนักความสำคัญที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นอันดับที่ 1 เนื่องจากนักเรียนมีความสนใจในการประเมินผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นภายหลังจากการเรียนของตนเองได้ตามความเป็นจริง มีความมั่นใจว่าความพยายามในการเรียน การตั้งใจเรียน การเตรียมตัวในการสอบ การกำหนดวิธีการเรียนที่เหมาะสมให้กับตนเอง การปรับเปลี่ยนนิสัยในการเรียนของตนเอง การให้กำลังใจตนเองในการเรียน สิ่งเหล่านี้จะมีส่วนช่วยให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความเชื่อในความสามารถของตนเองในเรื่องความคาดหวังในผลลัพธ์ (Outcome Expectation) ว่าเป็นการคาดคะเนของบุคคลว่าถ้าทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ตนเองคาดหวังไว้ เป็นการคาดหวังในผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมของตน (Bandura. 1977 : 191-215) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของนอพร เชิดฉาย (2545 : 71) ที่กล่าวว่า หากบุคคลรับรู้และมีความคาดหวังในผลที่จะเกิดขึ้นในระดับที่สูง บุคคลมีแนวโน้ม

ที่จะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมนั้นๆ แน่นอน และยังสอดคล้องกับที่ กรรณิการ์ จิตต์บรรเทา (2538 :84) ที่ศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังในผลการเรียนภาษาอังกฤษ กับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร พบว่าความคาดหวังในผลการเรียนภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการอ่านเพื่อเข้าใจภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียนด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเอง เป็นตัวแปรที่มีค่านำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นอันดับที่ 2 เนื่องจากนักเรียนมีความมั่นใจว่าตนเองมีความสามารถในการเรียนให้ประสบความสำเร็จได้ และความคาดหวังในความสามารถของตนเองจะทำให้เกิดเป็นความมั่นใจในการเรียน ไม่ว่าจะเป็นการรับรู้และคาดหวังในความสามารถของตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียน การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียน จึงอาจส่งผลให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความเชื่อในความสามารถของตนเองในด้านความคาดหวังในความสามารถ (Efficacy Expectation) ซึ่งเป็นความมั่นใจของบุคคลว่าจะสามารถกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ เป็นความคาดหวังที่เกิดขึ้นก่อนการกระทำพฤติกรรม (Bandura. 1977 : 191-215) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับที่จิราภรณ์ กุณสิทธิ์ (2541 : 94) ที่ศึกษาการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ตัวทำนายที่ดีที่สุด คือการรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของกรรณิการ์ จิตต์บรรเทา (2539 : 84) ที่พบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้และความคาดหวังในความสามารถของตนเอง

3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นตัวแปรที่มีค่านำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นอันดับที่ 3 เนื่องจากความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเคารพสิทธิของผู้อื่น สนใจความรู้สึกของเพื่อน การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนจะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนได้อย่างมีความสุขมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่สุภาภรณ์ ศศิดิลภรธรรม (2543 : 92) ที่กล่าวว่ากรณีที่นักเรียนในห้องต่างคนต่างอยู่ไม่สนใจซึ่งกันและกัน สภาพห้องเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ นักเรียนก็จะเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมพร พรหมจรรย์ (2540 : 79) ที่พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนักเรียนแสดงความคิดเห็นไว้ว่าความเป็นกันเองระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันจะช่วยส่งผลให้มีแรงจูงใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น

3.4 เพศ เป็นตัวแปรที่มีค่านำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นอันดับที่ 4 โดยในการศึกษาคั้งนี้พบว่านักเรียนหญิงจะมีแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่านักเรียนชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความแตกต่างระหว่างเพศ อาจส่งผลต่อการเรียนรู้ของบุคคล โดยที่นักเรียนหญิงอาจจะตั้งใจเรียน สนใจในการเรียน มีความกระตือรือร้น และมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541 : 113) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี พบว่าตัวแปรเพศหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียน ส่วนตัวแปรเพศชายมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการเรียน และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของชวน มณีวรรณ (2541 :79) ที่ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนเมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรด้านเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีแรงจูงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัชลินี จุงพิวัฒน์ (2547 : 79) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งพบว่าตัวแปรเพศหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.5 ระดับชั้นการศึกษา เป็นตัวแปรที่มีค่านำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นอันดับสุดท้าย โดยในการศึกษาคั้งนี้พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีแรงจูงใจในการเรียนมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อาจมีความมุ่งมั่น มีความกระตือรือร้นในการเรียน รวมทั้งยังเริ่มสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้มากยิ่งขึ้นแล้ว ความวิตกกังวลในการเรียนอาจมีน้อยลง นักเรียนอาจจะมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนมากขึ้นส่งผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นั้นได้ผ่านการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมาแล้ว 1 ปี อาจทำให้นักเรียนประเมินผลการเรียนของตนเองได้มากขึ้นและเป็นไปตามความเป็นจริง เริ่มเข้าใจหลักสูตรในการเรียนมากขึ้น ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั้นเป็นปีสุดท้ายของการเรียน นักเรียนบางคนได้สอบผ่านการคัดเลือกเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาแล้ว ความสนใจ ความตั้งใจ สมาธิในการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอาจจะมีน้อยลงและอาจทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนลดลง ซึ่งผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของสิริพร ดาววัน (2540 : 97) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี พบว่า ในแต่ละระดับชั้นเรียนจะมีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความขยันหมั่นเพียรและสมการพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความขยันหมั่นเพียรในการเรียนแตกต่างกันไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีระดับแรงจูงใจในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแรงจูงใจในการเรียนเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนในการเรียน ด้านการพึ่งตนเองในการเรียน และด้านความกระตือรือร้นในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นจากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ คือ ควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษา ครูอาจารย์ ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียน โดยความร่วมมือ กำหนดนโยบาย การดำเนินงานต่างๆ ทั้งทางด้านหลักสูตร การเรียนการสอน กิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น เพราะจะช่วยให้นักเรียนสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้มากยิ่งขึ้น

1.2 เนื่องจากตัวแปรด้านความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพศ และระดับชั้นการศึกษาเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียน และเป็นตัวแปรที่พยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ดังนั้นผลการวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางให้สถานศึกษา ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน ผู้ปกครอง ที่จะได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน จัดบรรยากาศในการเรียนการสอน จัดทำโครงการในการส่งเสริมและพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนโดยอาศัยตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนเพื่อที่นักเรียนจะได้ปรับปรุงตนเองให้มีแรงจูงใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น และจะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ในการสร้างสมการพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนควรแยกสมการพยากรณ์เป็นแต่ละระดับชั้นการศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาวิธีการในการพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ จิตต์บรรเทา. (2538). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง และความคาดหวังในผลการเรียนภาษาอังกฤษกับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- กระทรวงศึกษาธิการ . (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ. วัฒนาพานิช.*
- . (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). กรุงเทพฯ. กรุงเทพมหานคร.*
- กัญญาวดี แสงงาม. (2543). *การศึกษาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานแนะแนวของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- กัญญา สุวรรณแสง. (2544). *จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา.*
- กาญจนา พันธุ์เอี่ยม. (2546). *แรงจูงใจในการเรียน สาขาวิชาการโรงแรม ของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตโนโลยีราชชมงคล วิทยาเขตวังไกลกังวล. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- กุหลาบ รัตนสังข์ธรรม และคนอื่นๆ. (2541). *สัมพันธภาพในครอบครัวกับปัญหาเสพติดและพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก. กรุงเทพฯ : สำนักงานนโยบายและแผนอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2539). *ศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 : แนวคิดปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทซัคเซสมิเดีย จำกัด.*
- จำรูญ เทียมธรรม. (2546). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (วิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- จิราภรณ์ กุณสิทธิ์. (2541). *การทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้วยตัวแปรด้าน การกำกับตนเองในการเรียน การรับรู้ความสามารถของตนเองทางคณิตศาสตร์ ทักษะคิดต่อวิชาคณิตศาสตร์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*

- จิราภรณ์ เมืองพรวน. (2538). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อรายวิชาวรรณคดีมรดกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนโดยใช้บทเพลงและไม่ใช้บทเพลง*. ปรัญญาศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร
- ชวน มณีวรรณ. (2541). *แรงจูงใจในการเข้าเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญของผู้ นำท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ*. ปรัญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชัชลิณี จุงพิวัฒน์. (2547). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียน ช่วง ชั้นที่ 3 โรงเรียนเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. ปรัญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงกมล มลารัตน์. (2534). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรในวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร*. ปรัญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เดิมศักดิ์ คทวนิช. (2540). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนและวิธีเผชิญปัญหาทางการ เรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ*. ปรัญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ถวิล เกื้อกุลวงศ์. (2528). *การจูงใจเพื่อผลงาน*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต ประราชวังสนามจันทร์. ถ่ายเอกสาร.
- ทศพร อันสงคราม. (2545). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปี ที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี*. ปรัญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เทียน ทองแก้ว. (2539 , เมษายน-มิถุนายน). "ปัจจัยที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างดี", *สารพัฒนาหลักสูตร*. 16(129) : 77-83.

- นวพร เข็ดฉาย. (2545). *การศึกษาความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาการขายในสาขาวิชาพาณิชยการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ*. ปรินญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บัวขาว กมลศิลป์. (2540). *ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาสายสามัญโดยวิธีเรียนทางไกลของ นักศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ประกายทิพย์ พิชัย. (2539). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง*. ปรินญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยะวรรณ เลิศพาณิช. (2542). *การศึกษาความเครียด สาเหตุของความเครียด และวิธีเผชิญความเครียดทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง กลุ่มที่ 4*. ปรินญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.
- ปรียาภรณ์ เพ็ญสุขใจ. (2542). *แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน : กรณีศึกษาจากนักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรภาคพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา*. ปรินญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์และคมเพชร ฉัตรสุมกุล. (2543). *ยุทธวิธีการเรียนและการศึกษาของนักเรียนวัยรุ่น*. รายงานการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : วิสิทธิ์พัฒนา.
- พยอม ธีธรรส. (2543). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี*. ปรินญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณิ ชูชัย เจนจิต. (2528). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงเพชร วัชรอยู่. (2545). *จิตวิทยาทั่วไป*. ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรี วรจรัสรังษี. (2539 , กรกฎาคม-กันยายน). การเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม). *ครุศาสตร์*. 25(1) : 102-109.
- พิไลลักษณ์ อ่อนละมูล. (2546). *การศึกษาและพัฒนายุทธวิธีการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม*. ปรินญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิระยูทธ สันตะวัน. (2533). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พลศรี ม่วงแพร. (2546). *การศึกษาความสัมพันธ์คาโคโคระหว่างปัจจัยบางประการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. ปรินญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพราพรรณ เปลี้นกู่. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ อุดสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ภูมิพลอดุลยเดช , พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา. (2543). *คำพอสอน ประมวลพระบรมราชโองการและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ กรุงเทพฯ.
- มรกต ศรียาสวิน. (2545). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาดนตรี นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร*. ปรินญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มานิกา พระแท่น. (2544). *การศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการให้การพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข*. ปรินญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มาริษา นาคทับที. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี*. ปรินญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ราตรี กลิ่นประทุม. (2545). *แรงจูงใจในการเลือกเรียน สาขาวิชาการตลาดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของโรงเรียนพาณิชย์การเพชรบุรีบริหารธุรกิจ*. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รังรอง งามศิริ. (2540). *ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มสถาบันราชภัฏ เขตภูมิภาคสระแก้วภาคตะวันตก*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วลีวรรณ ศรีเดชะวิวัฒน์. (2536). *ปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณิ ลิ้มอักษร. (2543). *จิตวิทยาการศึกษา*. เอกสารและตำรา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วรรณศรี แวงงาม. (2539). *การศึกษาปัญหาการปรับตัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาธารณสุข) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วัลภา สบายยิ่ง. (2542). *ปัจจัยด้านการตั้งเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตนเอง และบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้จำหน่ายตรง*. ปริญญาานิพนธ์ วิทยาศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต (พฤติกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุณีย์ ชีรดาการ. (2533). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว วิทยาลัยครูพระนคร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2528). *การสร้างหน่วยการเรียน เรื่องการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน*. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). "ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้" *ข่าวสารการวิจัยทางการศึกษา*. 18(3) : 9.
- สมจิตร หอไตรรงค์. (2539). *ผลของการฝึกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกันในการอบรมเลี้ยงดู และลักษณะทางชีวสังคม*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร พรหมจรรย์. (2540). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

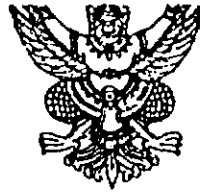
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2541). *ทฤษฎีและการปรับพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถิต แก้วบุตตา. (2538). *แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2543). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำรวย ประไพศรี. (2544). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาคของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริพร ดาวิน. (2540). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาสินี ใจเย็น. (2545). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกลในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาภรณ์ ศศิดิถกรรม. (2543). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2537). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2544). *จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : ธีระป้อมวรรณกรรม.
- อดิเทพ ศรีสุอารักษ์. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิจิตรวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัมพา ซองทุมมินทร์. (2542). *เจตคติต่อกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาของสถาบันราชภัฏอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธุ์ณี. (2542). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : บริษัทเลิฟแอนด์เพรสจำกัด.

- Bandura, Albert. (1977). *Social learning Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall.
- (1986). *Social Foundations of Thought and Action : A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall.
- Huang, Schenghui Cindy. (1997, September). "Taiwanese Senior High School Student' ELF Learning : Focus on Learning Strategies and Learning Belifes (English as A Foreign Language)", *Dissertation Abstracts International*. 58(3) : 780.
- Kivinen , Kari Tapio. (2003). Assessing motivation and the use of Learning strategies by secondary in three international school (Finland , Luxembourg). *Dissertation Abstracts Online*.
- Lee, Cynthia & Bobko, Phillip. (1994). " Self- Efficacy Believes : Comparison of Five Measures" , *Journal of Applisychologyed*. 79(3) : 364-369.
- Luzzo, Darrell Anthony. (1996). "The Relative contributions of Self-Efficacy and Locus of Control to The Prediction of career Maturity" , *Journal of Vacation Behavior*. 30(5) : 203-215.
- McClelland, David C.(1961). *The Achievement Society*. New York : The Free Press.
- McClelland, David C. and Others. (1993). *The Achievement Motives*. New York : Appieloncentury Crofts.
- Menchaca, Maria Denise. (1996). The Influence of Self – Efficacy on Education and Occupation Considerations and Plan of Mexican – American, Grade 12 Students. *Dissertation abstract Online*.
- Nam Jung , Yung Suk. (1996,December). "Cultural and Contextual Influences on Goal Orientations and the Relationships among Goal Orientation, Learning Strategies and Achievement : A Study of Korean High School Students Learning English", *Dissertation Abstracts international*. 57(6) : 2345.
- Roces Motero, Cristiina. (1997, Summer). "Learning Strategies and Motivation in the University", *Dissertation Abstracts international*. 58(2) : 238.
- Search , Sally Patricia. (1997, February). "The Differential Effect Strategies on the Performance, Self – Efficacy , and Academic Motivation of Developmental Mathematics Students", *Dissertation Abstract International*. 57(8) : 3372.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- หนังสือขอความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ (try-out)
- หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
- คุณภาพเครื่องมือ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 ธันวาคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมราชานุสรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมลักษณ์ ขาวเจริญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร มณีศรีง่า และ อาจารย์รัชชัญญ์ บุญธิมา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 100 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองด้านการเรียน แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว ในระหว่างเดือนธันวาคม 2547 - มกราคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสมลักษณ์ ขาวเจริญ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 01-8602535

ที่ ศธ 0519.12/๐15

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 มกราคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนครนายกวิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสมลักษณ์ ขาวเจริญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาแรงจูงใจในการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร มณีศรีจำ และ อาจารย์รัชชัย บุญธิมา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 400 คน ตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองด้านการเรียน แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว ในระหว่างเดือนมกราคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสมลักษณ์ ขาวเจริญ ได้เก็บข้อมูล ในการทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เท่ณูสิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 01-8602535

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์ไพศาล อ้นประเสริฐ
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตารางที่ 8 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item - total correlation) ของแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน

ข้อที่	ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item - total correlation)	ข้อที่	ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item - total correlation)
1	.540	19	.559
2	.607	20	.533
3	.520	21	.460
4	.463	22	.527
5	.468	23	.580
6	.516	24	.678
7	.605	25	.527
8	.571	26	.667
9	.519	27	.455
10	.303	28	.551
11	.531	29	.682
12	.613	30	.542
13	.578	31	.225
14	.386	32	.658
15	.608	33	.338
16	.587	34	.666
17	.377	35	.529
18	.587		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียนเท่ากับ .924

ตารางที่ 9 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item - total correlation) ของแบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน

ข้อที่	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item - total correlation)
1	.718
2	.626
3	.472
4	.720
5	.603
6	.564
7	.572
8	.530
9	.440
10	.719
11	.557
12	.619
13	.720
14	.550
15	.716
16	.663
17	.474
18	.641

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน เท่ากับ

.920

ตารางที่ 10 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item - total correlation) ของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน

ข้อที่	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item - total correlation)
1	.591
2	.635
3	.608
4	.710
5	.794
6	.603
7	.772
8	.693
9	.593
10	.608
11	.555
12	.635
13	.630
14	.581

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน เท่ากับ .919

ตารางที่ 11 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item - total correlation) ของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว

ข้อที่	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item - total correlation)
1	.466
2	.480
3	.609
4	.832
5	.584
6	.838
7	.476
8	.571
9	.752
10	.745
11	.689
12	.582
13	.769
14	.692
15	.558

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว เท่ากับ .923

ภาคผนวก ข

- แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การศึกษาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่องการศึกษาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน
 - ตอนที่ 4 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน
 - ตอนที่ 5 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว
2. ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 5 ตอนนี้ ขอความร่วมมือให้นักเรียนตอบคำถามทุกข้อ คำตอบของนักเรียนจะมีค่ายังต้องงานวิจัยนี้

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้
นางสาวสมลักษณ์ ขาวเจริญ
นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือตอบคำถามในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ ชาย
 หญิง

2. ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 4
 มัธยมศึกษาปีที่ 5
 มัธยมศึกษาปีที่ 6

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด ขอให้นักเรียนตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว และกรุณาตอบทุกข้อ

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
 ส่วนใหญ่จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากพอสมควร
 จริงบ้างไม่จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนพอประมาณ
 ส่วนใหญ่ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ค่อยตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเท่าใด
 ไม่จริง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	ไม่จริง
0	ข้าพเจ้าเตรียมตำราเรียนและอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมทุกวัน		✓			

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ส่วนใหญ่ไม่ จริง	ไม่จริง
	ด้านการวางแผนในการเรียน					
1	ข้าพเจ้าเตรียมตำราเรียนและอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมทุกวัน					
2	ข้าพเจ้าจัดตารางเวลาในการเรียนในแต่ละวัน เพื่อจะได้ทำสิ่งต่างๆ ได้ครบและทันกำหนด					
3	ข้าพเจ้า <u>ไม่ได้</u> มีการเตรียมตัวล่วงหน้าในการสอบแต่ละครั้ง					
4	ข้าพเจ้า <u>ไม่เคย</u> ทำตารางเวลาการอ่านหนังสืออย่างชัดเจน					
5	ข้าพเจ้าจะพยายามเรียนหนังสือให้สูงที่สุดเท่าที่จะเรียนได้					
6	ข้าพเจ้าจะพยายามสอบให้ได้อันดับที่ดีขึ้นทุกครั้ง					
7	ข้าพเจ้า <u>ไม่ได้</u> วางแผนการเรียนในอนาคต เพราะยังมาไม่ถึง					
8	ข้าพเจ้ารอให้เรียนจบก่อน จึงจะคิดเกี่ยวกับการศึกษาต่อ					
9	ข้าพเจ้ารู้สึกทำให้เวลากับการเรียนน้อยเกินไป					
10	ข้าพเจ้าอ่านตำราเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน					
	ด้านการพึ่งตนเองในการเรียน					
11	ข้าพเจ้ามักจะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากที่เรียนในห้องเรียน					
12	ข้าพเจ้าจะใช้ความพยายามมากขึ้นถ้ารู้สึกว่าเรียนยังไม่ได้					
13	เมื่อมีข้อสงสัยในบทเรียนข้าพเจ้าจะต้องรีบทำความเข้าใจ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ส่วนใหญ่ไม่ จริง	ไม่จริง
14	เมื่อข้าพเจ้าขาดเรียน ข้าพเจ้าไม่ได้ สอบถามบทเรียนจากเพื่อนเพื่อเรียน ให้ทันเพื่อน					
15	เมื่อได้รับมอบหมายงานจากอาจารย์ ข้าพเจ้าจะรีบทำให้เสร็จ					
16	ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการ ทำงานกลุ่ม					
17	ข้าพเจ้าจะทบทวนสิ่งที่เรียนไปในแต่ละ วัน เพื่อจะได้เข้าใจสิ่งที่เรียนไป แล้วได้ดียิ่งขึ้น					
18	ข้าพเจ้ามีการทบทวนอย่างรอบคอบ ก่อนที่จะส่งงาน					
	ด้านความกระตือรือร้นในการ เรียน					
19	แม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่ชอบเรียนบางวิชา แต่ข้าพเจ้าก็ตั้งใจเรียน					
20	ข้าพเจ้าจะจดสรุปย่อเนื้อหาของวิชา นั้นๆ หลังจากเรียนจบในแต่ละวัน					
21	ข้าพเจ้าจดจำรายละเอียดสำคัญๆ ที่ อาจารย์สอนไม่ได้					
22	เวลาอาจารย์สอน ข้าพเจ้าจับใจความ สำคัญและจดบันทึกข้อความนั้นไว้					
23	ข้าพเจ้ามุ่งมั่นที่จะปรับปรุงตนเองให้ เรียนดีขึ้นเรื่อยๆ					
24	ข้าพเจ้าใช้เวลาส่วนใหญ่พูดคุย สนุกสนานกับเพื่อนมากกว่าจะสนใจ เรื่องการเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ส่วนใหญ่ไม่ จริง	ไม่จริง
25	ข้าพเจ้าตั้งใจฟังคำบรรยายของ อาจารย์ เพราะคิดว่าช่วยให้เข้าใจ และจดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น					
26	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานทุกครั้ง เพื่อ ทำงานนั้นให้สำเร็จ					
27	เมื่อพบหนังสือที่น่าสนใจ ข้าพเจ้าจะ รีบอ่านทันที					
	ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียน					
28	ข้าพเจ้าตั้งความหวังทางการเรียนไว้ ค่อนข้างสูง					
29	ข้าพเจ้ายังไม่ได้คิดว่าจะเรียนต่อ					
30	ข้าพเจ้ามุ่งหวังที่จะเรียนให้เก่ง					
31	ข้าพเจ้ามุ่งหวังที่จะเข้าศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยของรัฐให้ได้					
32	ข้าพเจ้ารู้สึกหมดกำลังใจที่จะเรียนเมื่อ รู้ว่าตนเองด้อยกว่าเพื่อน					
33	ข้าพเจ้าจะเรียนไปเรื่อยๆโดยไม่สนใจ ต่อผลการเรียน					
34	เมื่อข้าพเจ้าประสบความล้มเหลวใน การเรียนข้าพเจ้าจะพยายามหาวิธีการ ใหม่ๆ ที่จะเรียนให้ประสบความสำเร็จ					
35	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่อยากเรียน เมื่อพบบท เรียนที่ยาก					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด ขอให้นักเรียนตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว และกรุณาตอบทุกข้อ

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
ส่วนใหญ่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากพอสมควร
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนพอประมาณ
ส่วนใหญ่ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ค่อยตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเท่าใด
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	ไม่จริง
0	ถ้าข้าพเจ้าขยันเรียนจะสามารถเรียนเก่งขึ้นได้	✓				

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ส่วนใหญ่ไม่ จริง	ไม่จริง
	ด้านความคาดหวังในความ สามารถของตนเอง					
1	ถ้าข้าพเจ้าขยันเรียนจะสามารถเรียน เก่งขึ้นได้					
2	ถ้าข้าพเจ้าตั้งใจเรียนหนังสือให้ดี อนาคตจะมีอาชีพการงานที่ดี					
3	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าจะสามารถทำคะแนน สอบได้ดี					
4	ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองไม่มีความ สามารถมากพอที่จะสอบเข้า มหาวิทยาลัยของรัฐได้					
5	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าจะสามารถประสบ ความสำเร็จในการเรียนได้					
6	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าจะสามารถแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการเรียนได้					
7	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าจะสามารถทำ ความเข้าใจกับบทเรียนที่ยากๆ ได้					
8	ข้าพเจ้ารู้ถึงความสามารถของตนเอง ด้านการเรียนได้ตามความเป็นจริง					
9	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าจะสามารถเลือก ศึกษาต่อในสาขาที่ตรงกับความชอบ และความสามารถของตนเองได้					
	ด้านความคาดหวังในผลลัพธ์					
10	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าความพยายามของ ข้าพเจ้าจะทำให้ประสบความสำเร็จใน ทุกๆ เรื่อง					

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ส่วนใหญ่ไม่ จริง	ไม่จริง
11	ถ้าข้าพเจ้าตั้งใจเรียนในห้องเรียน จะทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น					
12	ข้าพเจ้าเชื่อว่าผลการเรียนจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับตนเอง					
13	ข้าพเจ้าเชื่อว่าถ้ามีการเตรียมตัวในการสอบ จะช่วยให้คะแนนสอบดีขึ้น					
14	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าสามารถกำหนดวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับตนเองได้					
15	ข้าพเจ้าคิดว่าการปรับเปลี่ยนนิสัยในการเรียนให้ดีขึ้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก					
16	ข้าพเจ้ามุ่งหวังที่จะเรียนต่อในสาขาที่ตนเองชอบ					
17	ข้าพเจ้าตั้งความหวังทางการเรียนไว้ค่อนข้างสูง					
18	ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้ หหมดกำลังใจถ้าผลการเรียนไม่ดี					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด ขอให้เรียนตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว และกรุณาตอบทุกข้อ

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
ส่วนใหญ่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากพอสมควร
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนพอประมาณ
ส่วนใหญ่ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ค่อยตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเท่าใด
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	ไม่จริง
0	อาจารย์มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่สอน	✓				

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ส่วนใหญ่ไม่ จริง	ไม่จริง
1	อาจารย์มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่สอน					
2	วิธีการสอนของอาจารย์ทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจบทเรียน					
3	อาจารย์ใช้อุปกรณ์ในการเรียนการสอนเหมาะสม และเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
4	อาจารย์มีความยุติธรรมในการให้คะแนน					
5	อาจารย์มีวิธีการสอนที่ดี ช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียน					
6	อาจารย์ให้ความเป็นกันเอง เอาใจใส่ และห่วงใยนักเรียน					
7	ข้าพเจ้าไม่กล้าที่จะไปขอคำปรึกษาจากอาจารย์ เมื่อมีปัญหาด้านการเรียน					
8	ข้าพเจ้าไม่กล้าซักถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจบทเรียน					
9	ข้าพเจ้าเคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์					
10	เพื่อนๆ ต่างมีความรัก สามัคคีและมีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
11	ข้าพเจ้ามักจะแลกเปลี่ยนความรู้ และช่วยเหลือด้านการเรียนกับเพื่อนๆ					
12	ข้าพเจ้าทำงานและกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนได้ดี					
13	นักเรียนในห้องต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยสนใจกันมากนัก					

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ส่วนใหญ่ไม่ จริง	ไม่จริง
15	เพื่อนๆ จะคอยช่วยเหลือนักเรียน เรื่องการเรียนอยู่เสมอๆ					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด ขอให้เรียนตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว และกรุณาตอบทุกข้อ

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
ส่วนใหญ่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากพอสมควร
จริงบ้างไม่จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนพอสมควร
ส่วนใหญ่ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ค่อยตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเท่าใด
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้างไม่จริงบ้าง	ส่วนใหญ่ไม่จริง	ไม่จริง
0	ผู้ปกครองสอบถามเรื่องการเรียนของนักเรียนอยู่เสมอ		✓			

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ส่วนใหญ่ไม่ จริง	ไม่จริง
1	ผู้ปกครองสอบถามเรื่องการเรียนของ ข้าพเจ้าอยู่เสมอ					
2	ถ้าข้าพเจ้าประสบปัญหาด้าน การเรียน ผู้ปกครองจะให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษากับข้าพเจ้าได้					
3	ผู้ปกครองจะคอยเป็นกำลังใจในเรื่อง การเรียนกับข้าพเจ้าเสมอ					
4	ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจว่าข้าพเจ้าจะมี อุปสรรคในการเรียนครบหรือไม่					
5	ผู้ปกครองอนุญาตให้ข้าพเจ้าเข้าร่วม กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน					
6	ผู้ปกครองจะคอยตักเตือนให้ข้าพเจ้า ตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน					
7	ผู้ปกครองจะคอยดูแลและจัดการใน เรื่องตำราและอุปกรณ์การเรียนให้ ข้าพเจ้า					
8	ผู้ปกครองคาดหวังให้ข้าพเจ้าสอบได้ คะแนนดี					
9	ผู้ปกครองไม่สนใจเรื่องอนาคตของ ข้าพเจ้า					
10	ผู้ปกครองคาดหวังให้ข้าพเจ้าเรียนต่อ ในระดับที่สูงขึ้น					
11	ผู้ปกครองคาดหวังให้ข้าพเจ้าเลือก อาชีพที่มีความมั่นคง					
12	ผู้ปกครองคาดหวังให้ข้าพเจ้าสอบเข้า เรียนต่อในมหาวิทยาลัยของรัฐให้ได้					
13	ผู้ปกครองคาดหวังให้ข้าพเจ้าตั้งใจ เรียน					
14	ผู้ปกครองคาดหวังให้ข้าพเจ้าอ่าน หนังสือทบทวนบทเรียนทุกวัน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ส่วนใหญ่จริง	จริงบ้าง ไม่จริง บ้าง	ส่วนใหญ่ไม่ จริง	ไม่จริง
15	ผู้ปกครองคาดหวังให้ข้าพเจ้าสอบ ผ่านทุกวิชา					

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 12 ค่าสถิติพื้นฐานของความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเรียน สภาพแวดล้อมในการเรียน และสภาพแวดล้อมในครอบครัว

ตัวแปรพยากรณ์	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
ความเชื่อในความสามารถของตนเอง			
ในการเรียนด้านความคาดหวังใน			
ความสามารถของตนเอง			
ถ้าขยันเรียนจะสามารถเรียนเก่งขึ้นได้	4.59	0.64	มาก
ถ้าตั้งใจเรียนหนังสือให้ดีอนาคตจะมีอาชีพ การงานที่ดี	4.62	0.63	มาก
ความมั่นใจที่จะสามารถทำคะแนนสอบได้ดี	3.64	0.87	ปานกลาง
การที่คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถมากพอ ที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐ	2.21	1.06	น้อย
ความมั่นใจที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน	4.17	0.78	มาก
ความมั่นใจที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียน	4.04	0.73	มาก
ความมั่นใจที่จะทำความเข้าใจกับบทเรียนที่ยาก	3.63	0.81	ปานกลาง
การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียน ได้ตามความเป็นจริง	4.10	0.80	มาก
ความมั่นใจที่จะเลือกศึกษาต่อในสาขาที่ตรงกับ ความชอบและความสามารถของตนเองได้	4.15	0.80	มาก
ความเชื่อในความสามารถของตนเอง			
ในการเรียนด้านความคาดหวังใน			
ความสามารถของตนเองโดยรวม			
	3.84	0.39	มาก
มั่นใจว่าความพยายามของตนเองจะทำให้ ประสบความสำเร็จในทุกๆ เรื่อง	4.21	0.75	มาก
ถ้าตั้งใจเรียนในห้องเรียนจะทำให้เข้าใจ บทเรียนมากยิ่งขึ้น	4.32	0.75	มาก
เชื่อว่าผลการเรียนจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับ ตนเอง	4.67	0.58	มาก
การเตรียมตัวในการสอบจะช่วยให้คะแนน สอบดีขึ้น	4.63	0.61	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวแปรพยากรณ์	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
ความมั่นใจที่จะกำหนดวิธีการเรียน ที่เหมาะสมกับตนเองได้	3.91	0.82	มาก
การปรับเปลี่ยนนิสัยในการเรียน ให้ดีขึ้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก	2.82	1.21	ปานกลาง
ความมุ่งหวังที่จะเรียนต่อในสาขา ที่ตนเองชอบ	4.49	0.74	มาก
การตั้งความหวังทางการเรียนไว้ ค่อนข้างสูง	3.77	1.08	มาก
การรู้สึกท้อแท้ หมดกำลังใจ เพราะมีผลการเรียนไม่ดี	2.49	1.21	ปานกลาง
ความเชื่อในความสามารถของตนเองใน การเรียนด้านความคาดหวังในผลลัพธ์ โดยรวม	4.34	0.47	มาก
สภาพแวดล้อมในการเรียน			
บรรยากาศในการเรียนการสอน			
อาจารย์มีความรู้ความสามารถใน เรื่องที่สอน	4.18	0.68	มาก
วิธีการสอนของอาจารย์ทำให้เข้าใจ บทเรียนได้มากขึ้น	3.75	0.80	มาก
อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนมี ความเหมาะสมและเพียงพอกับจำนวน นักเรียน	3.37	0.92	ปานกลาง
อาจารย์มีความยุติธรรมในการให้ คะแนน	3.83	0.84	มาก
อาจารย์มีวิธีการสอนที่ดีช่วยให้เกิด บรรยากาศที่ดีในการเรียน	3.79	0.83	มาก
บรรยากาศในการเรียนการสอนโดยรวม	3.02	0.47	ปานกลาง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวแปรพยากรณ์	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู			
อาจารย์ให้ความเป็นกันเอง เอาใจใส่ และห่วงใยนักเรียน	3.90	0.87	มาก
การที่ไม่กล้าไปขอคำปรึกษาจาก อาจารย์เมื่อมีปัญหาด้านการเรียน	3.22	1.09	ปานกลาง
การที่ไม่กล้าซักถามอาจารย์เมื่อไม่ เข้าใจบทเรียน	3.03	1.13	ปานกลาง
นักเรียนเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของ อาจารย์	4.13	0.79	มาก
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูโดยรวม	3.48	0.58	ปานกลาง
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน			
เพื่อนๆ ต่างมีความรัก สามัคคีและ มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	4.31	0.81	มาก
การแลกเปลี่ยนความรู้และช่วยเหลือ ด้านการเรียนกับเพื่อนๆ	4.08	0.76	มาก
การทำงานและกิจกรรมต่างๆ ร่วม กับเพื่อนได้ดี	4.30	0.73	มาก
นักเรียนในห้องต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อย สนใจกันมากนัก	2.10	1.15	น้อย
เพื่อนๆ คอยช่วยเหลือเรื่องการเรียน อยู่เสมอๆ	3.92	0.88	มาก
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยรวม	3.80	0.46	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวแปรพยากรณ์	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
สภาพแวดล้อมในครอบครัว			
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง			
ผู้ปกครองสอบถามเรื่องการเรียนรู้			
อยู่เสมอ	4.19	0.91	มาก
ถ้าประสบปัญหาด้านการเรียน			
ผู้ปกครองให้คำแนะนำให้คำปรึกษา	4.07	0.92	มาก
ผู้ปกครองคอยเป็นกำลังใจในเรื่องเรียน	4.31	0.82	มาก
ไม่มีใครสนใจว่าจะมีอุปสรรคการเรียนรู้			
ครบหรือไม่	1.92	1.12	น้อย
ผู้ปกครองอนุญาตให้เข้าร่วมกิจกรรม			
ต่างๆ ของโรงเรียน	4.53	0.67	มาก
ผู้ปกครองคอยเตือนให้ตั้งใจและ			
เอาใจใส่ต่อการเรียน	4.52	0.74	มาก
ผู้ปกครองคอยดูแลและจัดการเรื่อง			
ตำราและอุปกรณ์การเรียนรู้	3.64	1.20	มาก
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง			
โดยรวม	3.88	0.58	ปานกลาง
ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน			
ผู้ปกครองคาดหวังให้สอบได้คะแนนดี	4.41	0.78	มาก
ผู้ปกครองไม่สนใจเรื่องอนาคตของ			
นักเรียน	1.33	0.85	มาก
ผู้ปกครองคาดหวังให้เรียนต่อให้สูงขึ้น	4.61	0.70	มาก
ผู้ปกครองคาดหวังให้มีอาชีพที่มั่นคง	4.73	0.53	มาก
ผู้ปกครองคาดหวังให้สอบเข้าเรียนต่อ			
ในมหาวิทยาลัยของรัฐให้ได้	4.46	0.84	มาก
ผู้ปกครองคาดหวังให้ตั้งใจเรียน	4.73	0.55	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวแปรพยากรณ์	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
ผู้ปกครองคาดหวังให้อ่านหนังสือ			
ทบทวนบทเรียนทุกวัน	4.40	0.79	มาก
ผู้ปกครองคาดหวังให้สอบผ่านทุกวิชา	4.73	0.56	มาก
ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน	4.17	0.38	มาก

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวสมลักษณ์ ชาวเจริญ
วัน เดือน ปีเกิด	4 กันยายน 2523
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	10/1 หมู่ 4 ตำบลดงละคร อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2548	กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2545	กศ.บ. (การแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนนครนายกวิทยาคม